

Dina socialförsäkringsrättigheter i Sverige

Europeiska kommissionen

Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och inkludering

Direktorat D: Sociala rättigheter och inkludering

Enhet D2: Socialt skydd

Kontakt: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=2&langId=sv&acronym=contact>

Europäische Kommission

B-1049 Bryssel

Dina socialförsäkringsrättigheter i Sverige

Manuskriptet färdigställt i Juli 2023].

Detta dokument utgör inte ett officiellt ställningstagande från Europeiska kommissionens sida.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2023

© Europeiska unionen, 2023

Vidareutnyttjandet av Europeiska kommissionens handlingar regleras enligt kommissionens beslut 2011/833/EU av den 12 december 2011 om vidareutnyttjande av kommissionens handlingar (EUT L 330, 14.12.2011, s. 39).

Om inte annat anges får detta dokument vidareutnyttjas enligt villkoren i licensen Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Detta innebär att vidareutnyttjande är tillåtet förutsatt att källa anges på lämpligt sätt liksom eventuella förändringar.

Tillstånd för användning eller mångfaldigande av delar som inte ägs av Europeiska unionen kan behöva sökas direkt från respektive upphovsrättsinnehavare.

Vid vissa tillfällen i livet kan vi behöva förlita oss på en social trygghetsförmån. Sådana är tillgängliga för medborgare som bor i sitt eget land och uppfyller de aktuella kvalifikationskraven, men du som kommer från ett annat EU-land har också rätt att ansöka om förmåner. Läs vidare för att se när du kan begära en förmån, vad du är berättigad till och hur du ansöker.

Innehåll

FAMILJ	6
Barnbidrag	7
Annat stöd för föräldrar	9
För dig som är student	10
Bostadsbidrag	14
Föräldrapenning och förmåner relaterade till barnafödsl	16
HÄLSA	20
Sjukvård	21
Ersättningar vid sjukdom	24
FUNKTIONSNEDSÄTTNING	29
Stöd vid arbetsskada	30
Barn med funktionsnedsättning	32
Stöd för personer med funktionsnedsättning	35
PENSION OCH EFTERLEVANDESTÖD	40
Pension	41
Efterlevandeskydd och annat stöd för pensionärer	44
SOCIALBIDRAG	49
Ekonomiskt bistånd	50
ARBETSLÖSHET	53
Arbetslöshetsersättning	54
TIDIGARE BERÄTTIGANDE UTOMLANDS KAN RÄKNAS	58
Tidigare försäkring utomlands kan räknas	59
VAD BETYDER STADIGVARANDE BOSATT?	61
Hemvist i Sverige	62

Familj

Barnbidrag

Det här kapitlet tar upp det svenska barnbidraget och hur du som förälder får del av det. Det förklarar också villkoren för förlängt barnbidrag samt flerbarnstillägg som du kan få om du har flera barn.

Kapitlet omfattar:

- **Barnbidrag**
- **Förlängt barnbidrag**
- **Flerbarnstillägg**

I vilken situation kan jag få stöd?

Bor du i Sverige och har barn här har du rätt till barnbidrag. Det är ett ekonomiskt stöd som automatiskt betalas ut till alla föräldrar från och med första månaden efter födseln till dess att barnet fyller 16 år. Därefter kan du få förlängt barnbidrag eller studiestöd. Har du flera barn kan du utöver barnbidraget få flerbarnstillägg. För EU-medborgare kan det finnas speciella regler.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Barnbidrag, förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg är alla skattefria bidrag. Barnbidraget delas mellan föräldrarna om det finns två vårdnadshavare. Finns bara en vårdnadshavare betalas bidraget till denne. Föräldrarna kan också välja gemensamt att barnbidraget bara ska betalas till en av dem.

Barnbidrag

För att få barnbidrag för barn under 16 år ska du vara försäkrad i Sverige. Det är du normalt om du bor i Sverige. I vissa situationer kan du även få barnbidrag för barn som bor i ett annat EU/EES-land, eller Schweiz, eller Storbritannien*. [Särskilda regler](#) kan också gälla familjer där föräldrar bor och arbetar i olika EU-länder. Är du osäker på vad som gäller för dig kan du kontakta Försäkringskassans kundcenter.

Förlängt barnbidrag

Du kan ha rätt till ett fortsatt stöd i form av förlängt barnbidrag även när ditt barn har fyllt 16 år. Studerar barnet på gymnasiet betalar Centrala studiestödsnämnden (CSN) ut studiebidrag. Första utbetalningen kommer den sista bankdagen kvartalet efter att ditt barn fyllt 16 år och det betalas till och med juni det år barnet fyller 20. Går barnet fortfarande i grundskolan eller i gymnasiesärskolan betalar Försäkringskassan ut förlängt barnbidrag till och med den månad barnet slutför utbildningen eller avbryter studierna.

Flerbarnstillägg

Har du flera barn får du flerbarnstillägg utöver barnbidraget fram till dess att barnet fyller 16 år. Du kan få fortsatt flerbarnstillägg för barn över 16 år om det bor hos dig, studerar på heltid, får studiehjälp eller förlängt barnbidrag samt inte är gift. Det gäller fram till juni det år barnet fyller 20.

* Varje ärende måste bedömas individuellt för att avgöra om en person faller inom ramen för artikel 30 i utträdesavtalet, och därför gäller EU: s samordningsförfordningar, eller om de faller inom ramen för situationer som beskrivs i artikel 32 i utträdesavtalet / eller omfattas av nationell lagstiftning och protokollet om social trygghetssamordning som bifogas handels- och samarbetsavtalet.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Barnbidrag

Barnbidraget är 1 250 kronor per månad, 625 kronor till vardera föräldern om man är två vårdnadshavare. Som förälder får du det automatiskt från och med den första månaden

efter födseln till dess att barnet fyller 16 år. Har du adopterat får du barnbidrag från den första månaden efter att du ha fått barnet i din vård. Pengarna betalas ut den 20:e varje månad.

Förlängt barnbidrag

Förlängt barnbidrag och studiebidrag uppgår båda till 1 250 kronor per månad. Det betalas ut automatiskt.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) betalar ut studiebidraget.

Flerbarnstillägg

Har du barn under 16 år får du flerbarnstillägget automatiskt. Du kan även fortsättningsvis få flerbarnstillägg för ett barn över 16 år om det bor hos dig, studerar heltid, får studiestöd eller förlängt barnbidrag och är ogift.

Förklaring av fackspråk

Barnbidrag är ett bidrag för dig som har barn och bor i Sverige. Det betalas ut automatiskt.

Flerbarnstillägg är ett bidrag utöver barnbidraget för dig som har fler än ett barn.

Formulär att fylla i

www.forsakringskassan.se

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Socialförsäkringsbalken](#) - Kapitel 15 och 16 handlar om barnbidrag.

EU:

- [Familjeförmåner: dina rättigheter utomlands som EU-medborgare](#)

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524

Hitta din [lokala försäkringskassa](#)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) Hemsida: www.csn.se/

<https://www.csn.se/kontakta-oss.html>

Tfn: +46 771276000

Annat stöd för föräldrar

Det här kapitlet beskriver ersättningar som föräldrar kan få utöver föräldrapenning och barnbidrag. Det handlar om underhållsstöd om föräldrarna inte bor ihop samt stöd vid adoption. Kapitlet förklarar också hur mycket du kan få i ersättning och hur du ansöker.

Förmåner som tas upp:

- **Underhållsstöd**
- **Adoptionsbidrag**

I vilken situation kan jag få stöd?

Om ni är en icke-sammanboende förälder bosatt i Sverige kan det finnas möjlighet till underhållsstöd om den andre föräldern inte bidrar till barnets försörjning. Du som är ensam adoptant har också möjlighet att söka underhållsstöd. Vid adoption finns möjlighet att söka adoptionsbidrag som är ett engångsbelopp.

Du som har ett barn med funktionsnedsättning kan ha rätt till andra ersättningar. Du kan läsa mer om det i kapitlet om personer med funktionsnedsättning.

[Specialregler](#) kan gälla om föräldrarna är icke-sammanboende om den förälder som ska betala underhållsstöd för barnet bor i ett annat land.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Underhållsstöd

När ett barn bor hos endast en av föräldrarna ska den andra föräldern betala underhållsbidrag som bidrar till barnets försörjning. Om det inte fungerar kan barnet ha rätt till underhållsstöd. Det finns olika [typer av stöd](#) eller bidrag beroende på din familjesituation. Det betalas till den förälder som barnet bor och är folkbokförd hos.

Stöd vid adoption

Du som adopterar kan få adoptionsbidrag. Det krävs att adoptionen är godkänd av Myndigheten för Familjerätt och föräldrahjälp eller av en svensk domstol. Ett utländskt adoptionsbeslut kan också gälla.

Barnet ska vara utländsk medborgare, inte ha fyllt 10 år och inte vara bosatt i Sverige när ni får det i er vård. Du som adopterar måste dock bo i Sverige.

Adopterar du ensam ett barn från ett annat land kan du få underhållsstöd. Det krävs att barnet är under 18 år, att ni bor i Sverige samt att du har vårdnad om barnet och att det är folkbokfört hos dig.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Underhållsstöd

Storleken på underhållsstödet beror på barnets ålder: högst 1 673 kr per barn och månad om barnet är under 7 år; 1 823 kr för barn mellan 7 och 14; 2 223 kr för barn 15 år eller äldre. Du ansöker genom att skicka in någon av [blanketterna](#) för underhållsstöd till Försäkringskassan.

Stöd vid adoption

Adoptionsbidraget uppgår till 75 000 kronor för varje barn och är skattefritt (för barn som adopterades före januari 2017 är beloppet 40 000 kronor). Du ansöker genom att skicka in Ansökan om adoptionsbidrag till Försäkringskassan tillsammans med en kopia på adoptionsbeslutet eller en handling som styrker adoptionen samt en kopia på handling som styrker vilken organisation som har förmedlat adoptionen. Du måste ansöka inom ett år från den dag adoptionen blev giltig.

Förklaring av fackspråk

VAB står för vård av barn. Det betyder att du stannar hemma från jobb eller avstår från att söka arbete för att ta hand om ett sjukt barn samtidigt som du får tillfällig föräldrapenning.

E-legitimation: se kapitlet om Ersättning vid sjukdom.

Formulär att fylla i

Har du e-legitimation kan du ansöka om de flesta ersättningarna på [Mina sidor](#) på Försäkringskassans hemsida. I annat fall kan du kontakta [Försäkringskassans kundcenter](#) och beställa de blanketter du behöver. Du kan också ladda ner blanketter från Försäkringskassans hemsida under fliken [Blanketter](#).

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Socialförsäkringsbalk \(2010:110\)](#), kapitel 17–19 och 21

EU:

- [Familjeförmåner: dina rättigheter utomlands som EU-medborgare](#)

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MfoF

Nygatan 40BBox 35

931 21 Skellefteå

SVERIGE

Tfn +46 101901100 (växeln är öppen alla vardagar mellan 9.00-15.00)

E-post: info@mfof.se

Webbplats: <http://www.mfof.se/>

För dig som är student

Det här kapitlet beskriver hur studenter kan få stöd i Sverige, dels i form av bidrag och lån dels i form av rabatter och särskilda försäkringar. Kapitlet förklarar också vilka krav som ställs för att du ska få studiestöd och vad du behöver göra för att få del av det.

Förmåner som tas upp:

- **Studiehjälp**
- **Studiemedel**
- **Rg-bidrag**
- **Studiestartsstöd**
- **Omställningsstudiestöd**

I den här guiden ges inga närmare beskrivningar av andra ekonomiska förmåner för studerande, såsom barnbidrag, eller extra bidrag och lån. Mer information om denna typ av studiestöd finns på Centrala studiestödsnämndens (CSN) [hemsida](#).

I vilken situation kan jag få stöd?

Som student i Sverige kan du få ekonomiskt stöd. Det finns olika former av ekonomiska stöd, men gemensamt för dem är att du ansöker hos Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Det finns olika typer av finansieringsstöd beroende på din ålder och vad du studerar. Från och med höstterminen det år du fyller 20 år kan du ansöka om studiemedel (bidrag och lån) för att studera på folkhögskola, komvux, eller annan grundskole- eller gymnasieutbildning. Fram till och med vårterminen det år du fyller 20 år är du istället berättigad till studiehjälp.

Om du är inskriven på en viss högskola eller visst universitet, eller läser en annan kurs på en högre nivå än gymnasieskola, kan du ansöka om studiemedel även om du är yngre än 20 år (det finns ingen undre åldersgräns för den här typen av studiemedel för studier på den här nivån).

Om du har funktionsnedsättning och ska läsa på riksgymnasium kan du söka ett s.k. Rg-bidrag.

Du kan söka ekonomiskt stöd för studier både i Sverige och utomlands. Särskilda regler gäller för utländska medborgare.

Om du är arbetslös och har en kort skolutbildning och behöver grundskole- eller gymnasieutbildning för att få ett jobb, kan du vara berättigad studiestartsstöd.

Som student kan du också ha rätt till vissa rabatter och speciella försäkringar.

Omställningsstudiestöd är en ny typ av studiefinansiering som riktar sig till vuxna som redan kommit ut på arbetsmarknaden. Den är i första hand tillgänglig för studier i Sverige med start 1 januari 2023 eller senare.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Den typ av stöd du kan få beror på din ålder och vad du ska studera. Du kan få studiestöd för att [studera utomlands](#) om du uppfyller vissa villkor. Om du är utländsk medborgare och planerar att studera i Sverige, kan du få studiestöd för dessa studier om du uppfyller vissa villkor.

Studiehjälp

Du som är mellan 16 och 20 år och studerar på heltid på gymnasiet, (Komvux) eller folkhögskola kan få studiehjälp. Det består av studiebidrag och vissa fall extra tillägg och inackorderingstillägg.

Studiemedel

Från och med hösten det år du fyller 20 år kan du som studerar på universitet, högskola, folkhögskola, (Komvux) eller annan grundskole- och gymnasieutbildning ansöka om studiemedel.

Om du ska läsa på högskola eller universitet, eller annan eftergymnasial kurs, kan du söka studiemedel även om du är yngre än 20 år (det finns ingen åldersgräns för studiemedel på den här studienivån).

Den övre åldersgränsen för studiemedel är 60 år oavsett studienivå. Vissa begränsningar gäller från och med det år du fyller 51 år.

Studiemedel består av både bidrag och lån. Du väljer själv om du vill ansöka om lån eller bara ta bidrag. Lånet måste återbetalas inom 25 år och ska vara färdigbetalat när du är 64 år. Hur mycket du betalar beror på lånets storlek, räntan och hur många år du har kvar för att betala tillbaka lånet. Beloppet att betala ökar i regel år för år. Om du har problem att betala ditt lån efter dina studier kan du ansöka om bland annat ett minskat årsbelopp som baseras på din inkomst.

Rg-bidrag för personer med funktionsnedsättning

Om du studerar vid ett riksgymnasium för döva, hörselskadade eller rörelsehindrade kan du ansöka om [Rg-bidrag](#). Bidraget är till för dig som behöver bo på studieorten och ska täcka kostnader för boende och hemresor. Följande skolor ger rätt till Rg-bidrag

- Riksgymnasiet för döva (RGD) i Örebro
- Riksgymnasiet för hörselskadade (RGH) i Örebro
- Riksgymnasierna för svårt rörelsehindrade ungdomar (Rh-anpassad utbildning) i Umeå, Stockholm, Göteborg och Kristianstad.

Studiestartsstöd

Detta är ett bidrag som riktar sig till de som är arbetslösa, som har en kort skolutbildning och behöver grundskole- eller gymnasieutbildning för att få ett jobb.

Några av de krav du behöver uppfylla för att ha rätt till utbildningsbidraget är följande:

- Vara mellan 25–60 år
- Vara arbetslös i minst sex månader under de senaste tolv månaderna
- Ha en kort skolutbildning och behöver ha en grundskole- eller gymnasieutbildning för att få ett jobb
- Inte ha fått något studiestöd under de senaste tre åren
- Studera minst 50 % av heltid under minst tre veckor

Omställningsstudiestöd

Det är en ny sorts studiefinansiering som riktar sig till vuxna som redan kommit ut på arbetsmarknaden. Studiefinansiering för övergång och omskolning gör att du kan studera och bredda dina kunskaper för att förbättra din anställningsbarhet, antingen genom att vidareutveckla din expertis inom ditt valda område eller genom att börja på en ny väg.

Den är tillgänglig i 44 veckor eller längre om du väljer att studera på deltid. Om du är under 40 år får studierna inte pågå längre än 80 veckors heltidsstudier eller motsvarande tid för deltidsstudier.

För att vara berättigad till omställningsstudiestöd måste du uppfylla ett antal krav, som t.ex.

- vara mellan 27 och 62 år
- ha arbetat i totalt 96 månader (8 år) under de senaste 14 åren
- ha arbetat i minst 12 av de senaste 24 månaderna
- Dina studier ska stärka din position på arbetsmarknaden.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Stöd vid studier

Stöd	(Kr per månad)
Studiebidrag	1 250

Studiebidraget behöver du inte ansöka om när du ska studera i Sverige. Extra tillägg och inackorderingstillägg måste du ansöka om. Ansökningsblanketter hittar du på CSN:s webbplats. Hur mycket stöd du får beror bland annat på hushållets ekonomi och avståndet till din skola.

Om du är utländsk medborgare måste du ansöka om studiebidrag. Ansökningsblanketter hittar du under rubriken Blanketter.

Studiemedel

Stöd	(kr per vecka –heltidsstudier)
Bidrag	913
Lån	2 100
Totalt	3 013

Det finns också ett [högre bidrag](#) som du kan få från och med det år du fyller 25 år, under förutsättning att du uppfyller villkoren. Sedan 2011 kan du under vissa villkor få ett högre bidrag om du är under 25 år och är arbetslös. Det högsta bidrag du kan få per månad är 1 021 om du studerar på heltid. Utöver det kan du ta ut ett lån på 992 kr per månad.

Du som har barn, extra kostnader eller har haft arbete innan dina studier kan få [extra tillägg](#).

Studerar du deltid eller en kortare period kan beloppen bli lägre. Du som arbetar vid sidan av dina studier kan också få sänkt studiemedel beroende på hur mycket du tjänar. Om du läser 20 veckor på heltid under ett kalenderhalvår får du ha inkomster upp till 101 697 kronor utan att studiemedlen minskas. Detta belopp kallas fribelopp.

Du kan ansöka om studiestöd, både bidrag och lån på Centrala studiestödsnämndens (CSN:s) hemsida: www.csn.se. Du som har e-legitimation kan fylla i, skriva under och skicka in din ansökan direkt på hemsidan. Saknar du e-legitimation behöver du skriva ut, skriva under och skicka in ansökan med post till CSN.

Rg-bidrag

Storleken på Rg-bidrag beror på hur mycket ditt boende kostar och vilka inkomster du har. Kontakta Centrala studiestödsnämnden (CSN) för mer information.

E-post: rgbidrag@csn.se

Postadress: CSN i Eskilstuna Box 488
631 06 Eskilstuna

Utbildningsbidrag

Du kan få ett utbildningsbidrag på 2 493 kronor per vecka i 50 veckor för heltidsstudier

Kommunerna bedömer om studenten har rätt till utbildningsbidraget. Ansökan lämnas till kommunen (det går inte att ansöka direkt hos CSN).

Omställningsstudiestöd

Det består av ett bidrag och ett valfritt lån. Hur mycket du får genom bidraget och lånet beror på din inkomst.

Bidraget motsvarar 80 % av din tidigare inkomst, upp till ett maxbelopp (5 143 kronor per vecka före skatt 2023). Tjänar du 27 863 kronor eller mer per månad före skatt når du maxbeloppet. Bidraget är skattepliktigt och även pensionsgrundande.

Vissa övergångsorganisationer kan erbjuda ett extra studiebidrag för att fylla på eventuella återstående nettoinkomstbortfall under studietiden, beroende på innehållet i deras kollektivavtal.

Studielånet baseras också på din inkomst och med ett maxbelopp (3 139 kronor per vecka 2023).

Du kan söka studiemedel för övergång och utbildning på Centrala studiestödsnämndens (CSN:s) hemsida: <https://www.csn.se>.

Studentrabatter

Som student har du rätt till olika rabatter. För att få del av dessa behöver du i regel kunna visa upp ett [studentkort](#) eller ett [mecenatkort](#). Du får i regel båda korten automatiskt eller genom att ansöka om dem på respektive företags hemsida.

Om du studerar på en svensk högskola eller ett svenskt universitet i Sverige omfattas du av en olycksfallsförsäkring genom Kammarkollegiet.

Om du läser vid en annan typ av läroverk bör du fråga din skola om du täcks av en försäkring.

Om du ska studera utomlands är det viktigt att du ser över ditt privata försäkringsskydd. Kostnader för hälso- och sjukvård kan annars bli mycket höga. Du kan söka lån för att teckna en försäkring via Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Förklaring av fackspråk

E-legitimation - se kapitlet om Ersättning vid sjukdom.

Annuitetslån är ett lån för studenter som beräknas med en speciell annuitetsformel. Det innebär i regler att årsbeloppet du senare betalar tillbaka ökar år för år.

"Fribeloppet" är gränsen för hur hög inkomst du får ha vid sidan av dina studier utan att studiemedlet minskas.

Formulär att fylla i

Du ansöker om studiemedel online på Centrala studiestödsnämndens (CSN:s) hemsida: www.csn.se hemsida, under "Mina Sidor".

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Studiestödslag \(1999:1395\)](#)

Vem behöver du kontakta?

Centrala studiestödsnämnden (CSN)

Hemsida: www.csn.se

E-posttjänst: <https://www.csn.se/epostaoss/indexFraga.jsp>

Tfn +46 771276000

För Rg-bidrag

CSN i Eskilstuna

Box 488

631 06 Eskilstuna

SVERIGE

E-post: rgbidrag@csn.se

Bostadsbidrag

Det här kapitlet beskriver stöd du kan få för att betala ditt boende om du har en låg inkomst. Det förklarar skillnaden mellan olika typer av bostadsstöd och villkoren för att få dessa samt hur du ansöker.

Kapitlet omfattar:

- **Bostadsbidrag för unga**
- **Bostadsbidrag för barnfamiljer**
- **Bostadstillägg och boendetillägg**

I vilken situation kan jag få stöd?

Bostadsbidrag är ett bidrag för dig som behöver stöd för att betala din hyra eller månadsavgift för ditt boende. Bidraget består av fyra delar. Den första delen är ett bidrag till bostadskostnader, för familjer med barn och personer mellan 18 och 28 år som inte har barn. Den andra delen är ett särskilt bidrag för familjer med barn som bor i hushållet större delen av tiden. Den tredje delen är ett särskilt bidrag till hushåll med barn som alternerar mellan hushåll och det sista är ett umgängesbidrag om ett barn bor hos föräldern endast ibland. Har du eller har du haft sjukersättning eller aktivitetsersättning kan du också få bostadstillägg. Du som är pensionär kan få ett liknande stöd i form av bostadstillägg som (Pensionsmyndigheten) administrerar. Det spelar ingen roll om du äger eller hyr ditt boende för att få dessa bidrag. Villkoren skiljer sig något beroende på vad för typ av bostadsstöd du söker, men grundregeln är att du ska ha en låg inkomst.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Bostadsbidrag för unga

Har du fyllt 18 men inte 28 år kan du få bostadsbidrag för bostadskostnader över 1 800 kr och för högst 60 kvadratmeter av bostaden. Du kan som mest få 1 300 kronor i bidrag. Du måste bo och vara folkbokförd på den adress som du söker bidrag för. Det finns vissa [undantag](#) för det kravet.

Bor du ensam måste du tjäna mindre än 86 720 kronor det året du söker bidrag. Om du är gift eller sambo ska ni tillsammans tjäna mindre än 103 720 kronor. Inkomst kan i det här fallet vara lön men också andra ersättningar som stipendier och studiebidrag.

Bostadsbidrag för barnfamiljer

Om du har barn under 18 år som bor hos dig kan du få bostadsbidrag för boendekostnader och ett bidrag därför att barn bor eller vistas i hushållet under tidsperioder av varierande längd. Bidragsbeloppet beror på boendekostnaderna, hemmets boyta, hushållets inkomst samt antalet barn. Äldre barn kan räknas om de får studiehjälp eller förlängt barnbidrag. För förlängt barnbidrag finns ingen åldersgräns.

Bostadstillägg

Pensionärer kan få bostadstillägg. Du kan läsa mer om det i kapitlet om Efterlevandeskydd och annat stöd för pensionärer.

Även du som får sjukersättning eller aktivitetsersättning kan få bostadstillägg om du är bosatt i Sverige. Om du inte längre kan få aktivitetsersättning för att du har fyllt 30 kan du få boendetillägg om du bor i Sverige.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Hur mycket stöd du får kan variera beroende på dina inkomster och tillgångar, din boendekostnad, bostadens storlek och hur många barn du har. Är du gift eller sambo görs en samlad bedömning av er gemensamma ekonomi eller bostadstillägg. Du som söker bostadsbidrag kan göra en preliminär beräkning av hur mycket stöd du kan få på [Försäkringskassans hemsida](#).

Bostadsbidrag på de inkomster du tror att du kommer ha under året. Tjänar du mer eller mindre kan du få betala tillbaka eller få mer i bidrag i efterskott. Bostadstillägget baseras på den inkomst du tror att du kommer att få under de kommande 12 månaderna.

Formulär att fylla i

- Blankett för ansökan om bostadsbidrag för barnfamiljer och unga
- Försäkringskassans blanketter (huvudsidan för blanketter)

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Socialförsäkringsbalk \(2010:110\)](#) - Kapitel 93–103.

EU:

- [Familjeförmåner: dina rättigheter utomlands som EU-medborgare](#)

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524

Hitta din [lokala försäkringskassa](#)

Föräldrapenning och förmåner relaterade till barnafödelse

Det här kapitlet tar upp föräldrapenning som du kan få för att vara hemma med ditt barn istället för att jobba, söka arbete eller studera. Det förklarar vilka krav som ställs, hur du ansöker, hur mycket du kan få i ersättning och hur länge. Kapitlet förklarar också skillnaden mellan olika typer av föräldraförsäkring.

Förmåner som beskrivs är:

- **Föräldrapenning**
- **Tillfällig föräldrapenning**
- **Graviditetspenning**
- **Tillfällig föräldrapenning vid barns födelse eller adoption**

I vilken situation kan jag få stöd?

Föräldrapenning är pengar du får för att kunna vara hemma med ditt barn i stället för att arbeta, söka arbete eller studera. Båda föräldrarna får tillsammans 480 dagar med föräldrapenning för ett barn. Vid flerbarnsfödelse lämnas ytterligare 180 dagar för varje barn utöver det första.

Av de 480 dagarna som ni som föräldrar har gemensamt är 390 dagar s.k. sjukpenninggrundande dagar och 90 dagar på den lägsta nivån. Ni kan ta ut antingen sju dagar per vecka eller del av dag i olika nivåer. Hur mycket du får i ersättning beror på din sjukpenninggrundande inkomst och hur du fördelar ditt uttag av dagar.

Föräldrapenningen är 240 dagar per förälder, totalt 480 dagar och fördelas valfritt mellan föräldrarna. Lägstanivådagarna (180 kr/dag) kan du endast börja ta när 180 sjukpenninggrundande dagar är använt för barnet. Det finns även möjlighet att överlåta upp till 150 dagar till den andre föräldern. Det är dock 90 sjukpenninggrundande dagar som är reserverade för respektive förälder.

Under barnets första levnadsår finns det möjlighet för båda föräldrarna att ta ut föräldraledighet under samma period under högst 30 dagar (kallas dubbeldagar) måste 384 dagar används innan barnets 4-årsdag. Resterande 96 dagar kan sparas och som längst används till barnet fyller 12 år eller tills barnet går ut femte klass. För barn födda före 1 januari 2014 andra tidigare bestämmelser kan i vissa enskilda fall fortfarande vara tillämpliga.

Gravid förälder kan börja ta föräldrapenning 60 dagar före barnets beräknade födelse. I samband med födseln kan den andre föräldern även få **tillfällig föräldrapenning** i 10 dagar. Allmänt, gäller samma villkor för dig som adopterar. Föräldraförsäkringen är

skattepliktig. Du kan få graviditetspenning om du har ett fysiskt ansträngande eller riskfyllt jobb som gör att du inte kan arbeta när du är gravid. Du kan även få tillfällig föräldrapenning om du måste stanna hemma för att vårda ett sjukt barn.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Föräldrapenning

För att få föräldrapenning måste du vara barnets förälder eller ha vårdnaden om barnet. Du kan också räknas som förälder om du bor med eller har en relation med föräldern. Se bestämmelse i kap. 11 § 4 i Socialförsäkringsbalken (SFB). Du behöver vara försäkrad i Sverige. Det finns dock några [särskilda regler](#) gäller där föräldrarna bor och arbetar i olika EU/EES-länder, eller Storbritannien*.

Se [Försäkringskassans hemsida](#) för mer information.

Tillfällig ledighet vid barns födelse eller adoption

I samband med födelse av ett barn får du som är en andra förälder som inte fött barn få stanna hemma med ersättning i 10 dagar. Ersättningen kallas tillfällig föräldrapenning vid barns födelse eller adoption. Du måste använda dagarna innan det har gått 60 dagar sedan hemkomsten efter förlossningen. Du kan välja att använda förmånen på olika nivåer: en fjärdedels dag, en halvdag, tre fjärdedels dag eller en åttondels dag av din vanliga arbetstid och på så sätt förlänga de 10 dagarna.

Adoption

Villkoren för föräldrapenning är i regel samma om du adopterar. Du kan få föräldrapenning från och med det datum du har fått barnet i din vård. Hur länge du kan få ersättning beror på när du fått barnet i din vård, men som längst är det fram tills barnet är 12 år. Du som adopterar kan även få tillfällig föräldrapenning. De tio dagarna fördelas mellan föräldrarna men de kan överlätas.

Adopterar du två eller fler barn samtidigt får du ytterligare 180 dagar per barn.

Graviditetspenning

Du kan få graviditetspenning om du har ett fysiskt ansträngande eller riskfyllt jobb som gör att du inte kan arbeta när du är gravid. Du måste vara borta minst en fjärdedel av din vanliga arbetstid. Det krävs också att din arbetsgivare inte kan ge dig ett lättare eller mindre riskfyllt jobb. Du måste vara försäkrad i Sverige vilket du normalt är om du bor i Sverige. Det finns dock vissa [undantag](#).

Tillfällig föräldrapenning

Kompensation för vård av barn innebär att du stannar hemma från arbetet eller avstår från att söka arbete för att kunna ta hand om ett sjukt barn. Bidraget du får kallas tillfällig föräldrapenning. Barnet måste vara mellan 8 månader och 12 år. [I vissa fall](#) har du rätt till ersättning även om barnet är yngre eller äldre. Du måste gå miste om inkomst som är sjukpenningsgrundande (SGI) och du ska vara försäkrad i Sverige efter bosättning eller arbete.

För barn upp till 12 år kan föräldrarna tillsammans som mest få ersättning 120 dagar per barn och år. Är barnet allvarligt sjukt kan man få ersättning ett obegränsat antal dagar.

* Varje ärende måste bedömas individuellt för att avgöra om en person faller inom ramen för artikel 30 i utträdesavtalet, och därför gäller EU: s samordningsförordningar, eller om de faller inom ramen för situationer som beskrivs i artikel 32 i utträdesavtalet / eller omfattas av nationell lagstiftning och protokollet om social trygghetssamordning som bifogas handels- och samarbetsavtalet.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Föräldrapenning

Din ersättning beror dels på din inkomst före barnets födelse men också på hur lång föräldraledighet du tar ut. På [Föräldrakollen](#) på Försäkringskassans hemsida kan du räkna ut hur mycket du får. I regel gäller:

Ersättning	belopp
Föräldrapenning sjukpenningnivå (390 dagar)	250–1 116 kr per dag
Föräldrapenning lägstannivå (resterande 90 dagar)	180 kr per dag

Föräldrapenning enligt sjukpenningnivå beräknas på inkomst som understiger 10 prisbasbelopp. Den del som överstiger 10 av 2022 års prisbasbelopp räknas inte med.

Du måste ha en sjukförsäkring på mer än 180 kronor per dag i minst 240 dagar i följd före den beräknade förlossningen för att få ersättning enligt sjukpenninggrundande nivå från första föräldraledighetsdagen. Har du arbetat kortare tid än 240 dagar, varit utan inkomst eller tjänat mindre än 117 590 kronor på ett år får du 250 kronor per dag. Det kallas föräldrapenning på grundnivå. Arbetslösa och studenter får också 250 kronor per dag såvida de inte haft tillräckliga inkomster tidigare eller uppfyller villkoren. Resteraende 90 dagar är dagar på Minimumnivå som ger 180 kronor per dag oavsett inkomst. All föräldrapenning är skattepliktig.

Du kan välja att ta ut mindre än 100 procent föräldrapenning och på så sätt förlänga tiden du kan stanna hemma med barnet.

Att söka föräldrapenning sker i två steg: anmälan och ansökan. Först ska du anmäla att du kommer att vara ledig och sedan ansöker du. Med e-legitimation kan du planera, anmäla och ansöka på [Mina sidor](#) på Försäkringskassans hemsida. Du kan också ansöka med blankett.

Tillfällig föräldrapenning

Tillfällig föräldrapenning beräknas på inkomster som understiger 7,5 prisbasbelopp. Runt 80 % av inkomsten genom den arbetstid som du har i timmar eller dagar. För att få ersättning ska du vänta tills du har återgått till arbetet och ansöka om ersättning för de dagarna du har varit ledig. Har du e-legitimation kan du göra det på [Mina sidor](#) på Försäkringskassans hemsida. I annat fall måste du skicka in blanketten som du har fått från Försäkringskassan.

Adoption

För adoptivföräldrar gäller samma mängd och dagar som biologiska föräldrar. När du får beslutet om adoptionssamtycke ska du skicka det till:

- Försäkringskassans inläsningscentral, 839 88 Östersund;
- Därefter ska du ansöka om föräldraförmåner. Har du e-legitimation kan du göra det på [Mina sidor](#) på Försäkringskassans hemsida. Du kan också skicka in en blankett.

Graviditetspenning

Du får cirka 80 % av din lön upp till 7,5 gånger prisbasbeloppet multiplicerat med 0,97 som är en omräkningsfaktor. Maxbelopp är dock 837 kronor per dag före skatt. Du ansöker hos Försäkringskassan. Arbetsgivaren ska också skicka in ett utlåtande.

Tillfällig föräldrapenning

Den tillfälliga föräldrapenningen (VAB) beräknas på inkomster som understiger 7,5 prisbasbelopp. Eftersom ersättningen kan tas ut i dagar eller timmar så räknar man ut en dag- eller timersättning som är runt 80 % av den inkomsten, delat med de timmar eller dagar du arbetar. Om du har en E-legitimation kan du göra allt detta på [Mina sidor](#) på Försäkringskassans webbsida. Om du inte har det måste du skicka in ett [formulär](#).

Förklaring av fackspråk

Föräldrapenning på sjukpenningnivå är föräldrapenning som baseras på din inkomstnivå, som är lägst är den 250 kronor per dag.

Föräldrapenning på lägstnivå är en fast föräldrapenning som ger 180 kr per dag.

Moderskapsintyg är ett dokument som intygar att du är gravid.

E-legitimation: se kapitlet om Ersättning vid sjukdom.

Formulär att fylla i

Har du e-legitimation ansöker du enklast på Mina sidor på [Försäkringskassans hemsida](#). I annat fall kan du kontakta [Försäkringskassans kundcenter](#) och beställa den blankett du söker. Vissa blanketter kan du också ladda ner från Försäkringskassans hemsida under fliken [Blanketter](#).

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Socialförsäkringsbalk \(2010:110\)](#) - kapitel 12 handlar om föräldrapenning och kapitel 13 handlar om tillfällig

EU:

- [Familjeförmåner: dina rättigheter utomlands som EU-medborgare](#)

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524 (måndag-fredag 8-21, lördag 8-15, söndag 15-21)

Hitta din [lokala försäkringskassa](#)

Hälsa

Sjukvård

Det här kapitlet beskriver vart du ska vända dig för att få vård i Sverige. Det förklarar också hur mycket du får betala för olika typer av vård och mediciner samt vad du har för rättigheter som EU-medborgare som innehavare av ett europeiskt sjukförsäkringskort (EHIC).

I vilken situation kan jag få stöd?

Den absoluta merparten av hälso- och sjukvården i Sverige är offentligt finansierad. I Sverige finns 21 regioner som har det huvudsakliga ansvaret för att bedriva hälso- och sjukvården. Merparten av sjukvårdsinstitutionerna bedrivs i offentlig regi, men det finns också offentligt finansierad vård som bedrivs i privat regi. De privata vårdgivarna har då avtal med den aktuella regionen. Vården finansieras huvudsakligen via skatt, men som patient betalar du också en avgift. Avgifterna varierar i viss utsträckning mellan regionerna, men det finns ett nationellt så kallat högkostnadsskydd för behandling i öppenvården och för mediciner.

För råd om vilken typ av vård du behöver och vad du har rätt till, se gärna [1177 Vårdguiden](#).

Vilka villkor måste jag uppfylla?

De 21 regionerna i Sverige ansvarar för att tillhandahålla sjukvård till folkbokförda invånare. Större delen av kostnaden för din vård finansieras via skatt till regionerna. Förutom det betalar patienten en s.k. egenavgift vid besök, vård vid sjukhus och för läkemedel. Avgiften kan variera en del mellan de olika regionerna. Du kan läsa mer om detta nedan.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Den svenska sjukvården delas upp i öppenvård, som omfattar bland annat primärvård och vård vid olika specialistmottagningar, och slutenvård. Öppenvård innebär att du får åka hem efter att ha varit i kontakt med sjukvården. Slutenvård innebär att du är inlagd på sjukhus.

Det finns en vårdgaranti i Sverige som ger dig rätt till vårdval. Denna garanti inbegriper en tidsgräns för hur länge du längst ska behöva vänta innan den första kontakten med vården och behandling. Enligt denna garanti gäller följande:

- kontakt med primärvården samma dag som du söker hjälp;
- en medicinsk bedömning av licensierad vårdpersonal i primärvården inom 3 dagar;
- specialistkonsultation inom 90 dagar;
- högst 90 dagars väntetid för behandling efter diagnostisering

Dessa tidsgränser gäller inte akut vård. Blir du akut sjuk eller skadad ska du få vård så fort som möjligt.

Akutmottagningar finns öppna dygnet runt på akutsjukhusen veckans alla dagar. På många ställen finns ibland också så kallade närakuter i anslutning till vårdcentralen. Om ditt hälsoproblem inte är akut söker du hjälp på vårdcentralen, som normalt är öppen dagtid på vardagar. Om det behövs refereras du vidare till specialistläkare. I anslutning till vårdcentralen finns ofta en mödravårdscentral, MVC, dit du kan vända dig om du är gravid, samt en barnavårdscentral, BVC, där man gör kontroller och ger vaccin. Är du osäker på vart du ska vända dig eller om du vill be om råd, kontakta [1177 Vårdguiden](#).

Du kan få ersättning för dina [resekostnader](#) till och från en vårdcentral eller ett sjukhus på grund av sjukdom eller förlossning. Det är regionen som bestämmer om du ska få ersättning.

Avgifter i vården	primärvård	specialistvård
Avgift per besök (öppenvård)	100–300 kr	200–400 kr*
Maxavgift 12-månadersperiod (öppenvård)	1 200 kr	1 200 kr
Maxavgift per dygn (slutenvård)	120 kr	100 kr

Regionerna bestämmer de olika avgifterna i vården. Hur mycket du får betala för sjukvård och behandling, så kallad patientavgift, beror alltså på var du söker vård.

Personer som är 85 år eller äldre är undantagna från egenavgifterna för behandling i öppenvård i samtliga regioner.

Det finns ett högkostnadsskydd för behandling i öppenvården. Detta innebär att en patient högst betalar sammanlagt 1 200 kr i patientavgifter för öppenvård under 12 månader. Vissa avgifter omfattas inte av högkostnadsskyddet. Ett högkostnadsskydd på högst 2 400 kronor tillämpas för samtliga mediciner som ordinerar av en läkare.

Blir du inlagd på sjukhus betalar du en dygnsavgift som får vara högst 120 kronor.

Vissa regioner tar ut en avgift för transporter med ambulans eller helikopter. Hälso- och sjukvård är kostnadsfri i nästan alla regioner om man är under 20 år. Besök på MVC och BVC är gratis i hela landet.

Vårdgivare som bedriver vård i privat regi har oftast ett avtal med regionen och avgifterna är detsamma som ovan. För den sjukvård som bedrivs helt privat (till exempel vissa former av plastkirurgi), eller om läkaren saknar avtal med regionen, står du själv för hela kostnaden.

Läkemedel

De flesta läkemedel som skrivs ut på recept är subventionerade, vilket betyder att du endast betalar en del av kostnaden för dina läkemedel själv.

Precis som för annan medicinsk vård finns ett tak för hur mycket du betalar själv för receptbelagda läkemedel under en tolv månadersperiod.

Total kostnad (kr)	du betalar
0-1,200	100 %
1,201-2.291	50 %
292-4.256	25 %
4.257-5.890	10 %

När du har betalat 2 600 kronor betalar du inte mer för läkemedel inkluderade i förmånssystemet för högkostnadsskydd under resten av högkostnadsperioden. Du får oftast ta ut läkemedel som motsvarar 90 dagars behandling. Det finns undantag, bland annat för preventivmedel.

Läkemedel inkluderade i förmånssystemet för högkostnadsskydd är gratis för patienter som är yngre än 18 år.

Preventivmedel inkluderade i förmånssystemet för högkostnadsskydd är gratis för patienter som är yngre än 21 år.

Du behöver inte själv hålla reda på hur mycket du handlar för och hur mycket du ska få i rabatt. Det registreras i en databas.

Även vissa livsmedel är subventionerade. Det gäller till exempel barn under 16 år som inte tål gluten.

Tandvård

Tandvård är gratis för barn och ungdomar det året de fyller 23 år. Det gäller både privata tandläkare och den offentliga folktandvården. Barn i Sverige blir kallade till tandläkaren

från och med 2–3-årsåldern. Hur ofta de blir kallade beror på hur stort behovet av tandvård är.

Prissättningen är fri vilket betyder att avgifterna varierar.

Även för tandvård finns ett högkostnadsskydd:

Pris (kr)	du betalar
0–3 000	100 %
3 001–15 000	50 %
15 001–	15 %

Försäkringskassan betalar ersättning direkt till din tandläkare för den del du inte betalar själv. Priset som högkostnadsskyddet utgår ifrån och som Försäkringskassan räknar med kallas referenspris. Det är ett fast pris som bestäms av staten. Tandläkarens pris kan dock vara högre eller lägre än referenspriset. På Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets hemsida kan du se en [lista med referenspriser](#) för olika behandlingar.

I vissa fall kan sjukvårdens högkostnadsskydd gälla även för tandvård. Det gäller bland annat om du har ett stort och långvarigt behov av personlig omvårdnad i ditt dagliga liv eller om du har en sjukdom där tandvård ingår som en del av en medicinsk behandling. Det kan också gälla för personer med funktionsnedsättning. Då kostar vården högst 1 200 kronor under ett år.

Söker du tandvård på grund av arbetsskada kan kostnaderna täckas av Försäkringskassan. Läs mer om det i kapitlet om arbetsskada.

Från och med det år du fyller 24 år får du statligt ekonomiskt stöd för tandvård. Det allmänna tandvårdsbidraget, ATB, ligger på 600 kronor per år för personer mellan 24–29 år och för personer som är 65 år eller äldre. Det allmänna tandvårdsbidraget, ATB, är 300 kr per år för personer mellan 30–64 år. Det särskilda tandvårdsbidraget, STB, som man får till förebyggande tandvård om man har en sjukdom som påverkar tänderna, ger 600 kronor per halvår.

Du kan också teckna en privat försäkring hos din regionala tandläkare och betala en avgift varje månad. När du sedan behöver vanlig behandling som omfattas av försäkringen täcks det av avgiften.

Avgifter för EU-medborgare

Kommer du från ett annat EU/EES-land, Schweiz eller Storbritannien* och har ett europeiskt sjukförsäkringskort (EU-kort/EHIC), har du rätt till akut och nödvändig sjuk- och tandvård till samma villkor och avgifter som de som är försäkrade i Sverige. Även högkostnadsskyddet gäller för dig med EU-kort. Utan EU-kortet riskerar du att själv få betala hela vårdkostnaden.

För sjukvård och tandvård som inte är akut får du i regel betala hela vårdkostnaden om du inte kan visa upp ett intyg att landet där du är försäkrad betalar för din vård. Om du själv har bekostat planerad (icke akut) vård eller i vissa fall akut vård, har du möjlighet att få ersättning i efterhand från det land du är försäkrad förutsatt att det är inom EU/EES eller Storbritannien. Information om ersättning för vårdkostnader i annat EU/EES-land eller Storbritannien kan ges av behörig myndighet i det land där du är försäkrad. För personer bosatta i Sverige finns information tillgänglig hos Försäkringskassan.

Överklaga

Är du missnöjd med den vård du har fått har du [rätt att klaga](#). Du kan vända dig direkt till den klinik eller det sjukhus där din behandling blev utförd. Du kan också kontakta patientnämnden eller regionens patientombudsman. Vid allvariga händelser kan du även kontakta Inspektionen för vård och omsorg.

*Varje ärende måste bedömas individuellt för att avgöra om en person faller inom ramen för artikel 30 i utträdesavtalet, och därför gäller EU: s samordningsförfordningar, eller om de faller inom ramen för situationer som beskrivs i artikel 32 i utträdesavtalet / eller

omfattas av nationell lagstiftning och protokollet om social trygghetssamordning som bifogas handels- och samarbetsavtalet.

Förklaring av fackspråk

Öppenvård innebär den vård du får vid en vårdcentral eller specialistmottagning.

Slutenvård innebär att vården ges till dig när du är inlagd vid sjukhus.

Remiss kan skrivas av allmänläkare när du behöver vård av specialist.

BVC står för barnvårdscentral. Där görs hälsokontroller av barn och man ger vaccin.

MVC står för mödravårdscentral. Där kan du få hjälp med preventivmedel och könssjukdomar eller om du är gravid.

Referenspris är ett fast pris för tandvård som bestäms av staten. Det är det pris Försäkringskassan baserar sin ersättning på. Det kan vara både högre och lägre än det pris tandläkaren faktiskt tar ut.

Känn till dina rättigheter

Sverige:

[Hälso- och sjukvårdslag \(1982:763\)](#)

Vem behöver du kontakta?

1177 Vårdguiden

Telefon: +46 1177 (öppet dygnet runt)

Hemsida: <https://www.1177.se/>

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524

Ersättningar vid sjukdom

Det här kapitlet förklarar vad som krävs för att du ska få ersättning när din arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom och hur du ansöker om sådan ersättning. Det beskriver också storleken på den ersättning du kan få och hur länge den kan betalas ut. Här tas även andra förmåner upp som du kan ha rätt till vid sjukdom, bl.a. ersättning vid rehabilitering och högriskskydd för dig som antingen blir sjuk ofta eller riskerar att bli långvarigt sjuk.

Kapitlet täcker:

- Sjuklön från arbetsgivaren
- Sjukpenning från Försäkringskassan
- Andra ersättningar från Försäkringskassan när du är förhindrad eller måste avstå från att arbeta, såsom sjukersättning, aktivitetsersättning, förebyggande sjukpenning, rehabiliteringsersättning, smittbärarpenning och närståendepenning
- Högriskskydd och särskilt högriskskydd

I vilken situation kan jag få ekonomisk ersättning när jag inte kan arbeta på grund av sjukdom?

Om du inte kan jobba på grund av att du är sjuk kan du normalt få ersättning under hela sjukperioden. I början av en sjukperiod görs ett karensavdrag. Avdraget motsvarar 20 %

av den sjukersättning som du kan få under en normal vecka. Om du är sjuk ofta kan du ansöka om högriskskydd som innebär att du slipper avdrag från din sjukersättning. Som anställd får du sjuklön av din arbetsgivare upp till och med dag 14. Är du fortsatt sjuk därefter kan du få sjukpenning från Försäkringskassan. Den som är arbetslös kan få sjukpenning från Försäkringskassan efter ett avdrag som motsvarar sjukersättning för en hel sjukdag. Egenföretagare kan också få sjukpenning från Försäkringskassan efter en karenstid.

Även i andra situationer kan du få ersättning från Försäkringskassan, till exempel om du inte kan arbeta på grund av pågående rehabilitering, bär på en smitta eller vårdar en närstående som lider av en livshotande sjukdom.

Hur mycket du får i ersättning beror på din inkomst. Det finns dock en maxgräns för hur mycket du kan få.

De flesta ersättningar som beskrivs i detta kapitel är arbetsbaserade förmåner, dvs. för att du ska ha rätt till dessa krävs att du förvärvsarbetar eller har förvärvsarbetat. Du som kommer från ett annat EU-land eller Storbritannien* och arbetar i Sverige omfattas av försäkringen från och med den första dagen i anställningstiden. Du betalar skatt på ersättningen om inget annat anges.

* Varje ärende måste bedömas individuellt för att avgöra om en person faller inom ramen för artikel 30 i utträdesavtalet, och därför gäller EU: s samordningsförfordningar, eller om de faller inom ramen för situationer som beskrivs i artikel 32 i utträdesavtalet / eller omfattas av nationell lagstiftning och protokollet om social trygghetssamordning som bifogas handels- och samarbetsavtalet.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Sjuklön från arbetsgivaren

För att få sjuklön måste du vara anställd i minst en månad eller ha jobbat sammanhängande i 14 dagar. Om du är borta från arbetet i mer än 7 dagar på grund av sjukdom i så behöver du visa ett läkarintyg.

Sjukpenning från Försäkringskassan

Är du som anställd sjuk längre än 14 dagar kan du få sjukpenning från Försäkringskassan. Du måste vara borta minst 25 procent av din vanliga arbetstid på grund av sjukdom. Det är din arbetsförmåga och inte sjukdomen i sig som avgör om du får ersättning. Du måste också vara försäkrad i Sverige, vilket du normalt är om du arbetar här. Det finns vissa [undantag](#) när du jobbar i ett annat land men fortfarande är försäkrad i Sverige eller när du jobbar i Sverige och är försäkrad i ett annat land.

Du måste kunna visa läkarintyg som beskriver din sjukdom eller skada. Det är Försäkringskassan som utifrån läkarintyget, och eventuell annan utredning, bedömer om din arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom och beslutar om du har rätt till sjukpenning. Under de första 90 dagarna har du rätt till sjukpenning om du inte bedöms klara av ditt vanliga arbete.

Efter 90 dagar har du rätt till sjukpenning om du inte bedöms kunna utföra ditt vanliga arbete eller något annat arbete som din arbetsgivare kan erbjuda dig. Efter 180 dagar har du bara rätt till sjukpenning om du inte bedöms kunna arbeta i ett arbete på den vanliga arbetsmarknaden. Här finns dock vissa undantag. Din arbetsförmåga behöver t.ex. inte bedömas mot den vanliga arbetsmarknaden när det är mycket troligt att du kan komma tillbaka till ett arbete hos din arbetsgivare innan det har gått 365 dagar från det att du blev sjuk eller om en sådan bedömning är oskälig. Även du som är egen företagare, arbetslös eller ledig med föräldrapenning kan få sjukpenning från Försäkringskassan. Som egenföretagare bedöms din arbetsförmåga under de första 180 dagarna mot ditt vanliga arbete och därefter, på samma sätt som för anställda, mot den vanliga arbetsmarknaden. Är du arbetslös bedöms din arbetsförmåga hela tiden mot den vanliga arbetsmarknaden. Om du är föräldraledig men på grund av sjukdom inte kan vårda ditt barn kan du få sjukpenning om någon annan måste vara hemma och vårda barnet istället för dig.

Andra ersättningar

Du kan ha rätt till flera andra typer av ersättningar så som förebyggande sjukpenning för behandling som ges för att förebygga behovet av sjukskrivning, rehabiliteringspenning betalas under sjukdomsperioden när du deltar i yrkesutbildning och smittbärarpenning om du måste avstå från att jobba på grund av smitta. Om det är troligt att du inte alls kan jobba igen kan du få sjukersättning. Om du är under 30 år och inte kan arbeta under åtminstone ett år kan du få aktivitetsersättning.

Om du avstår från att jobba för att ge stödjande vård till en närstående som lider av en livshotande sjukdom i Sverige kan du få närståendepenning. Till närstående räknas de som har nära relationer med den sjuke. Man behöver inte vara släkt. Du kan också få ersättning för vård av barn. Du kan läsa mer om det i kapitlet Annat stöd för föräldrar.

Karensavdrag

Vid ingången av en sjukperiod kommer ett karensavdrag på 20 % av den genomsnittliga sjukpenningen eller sjukersättningen som du kan få under en vecka att tillämpas. Egenföretagare har en grundkarens på 7 dagar men kan aktivt välja en kortare eller längre karensperiod. Omfattas du av högriskskydd kan du dock slippa karensdagen.

Högriskskydd

Det finns ett allmänt högriskskydd som innebär att karensavdraget endast tillämpas 10 gånger under en 12-månadersperiod. Är du sjuk fler än 10 gånger får du stöd utan avdrag. Det gäller inte egna företagare som har valt 14 eller fler karensdagar. Du kan också ansöka om särskilt högriskskydd om du har en medicinskt dokumenterad sjukdom med ökad risk för ett stort antal sjukperioder, eller om du ska donera organ eller vävnader. Då kan du få sjuklön utan karensavdrag och din arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden. Arbetsgivaren kan också få samma ersättning om du har en medicinskt dokumenterad sjukdom och det finns en risk för att du kommer att vara sjuk under en längre period. I det senare fallet kommer emellertid ett karensavdrag att göras.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Ersättning vid sjukdom baseras på din inkomst. Är du anställd räknar man med din årsinkomst före skatt. För egenföretagare gäller nettointäkten. På [Ersättningskollen](#) kan du räkna ut hur mycket du kommer få i ersättning om du är sjuk. I normalfallet gäller:

Ersättning	belopp (% av inkomst)
Sjuklön från arbetsgivare	80 %
Sjukpenning på normalnivå	80 % * 0,97 (max 1 027 kr per dag)
Sjukpenning på fortsättningsnivå	75 % * 0,97 (max 963 kr per dag)

Sjuklön från arbetsgivaren

Sjuklönen från din arbetsgivare är minst 80 procent av din lön. Med kollektivavtal kan den vara högre. För att få sjuklön måste du anmäla till din arbetsgivare att du är sjuk den första dagen du inte kan arbeta.

Sjukpenning från Försäkringskassan

När du som anställd har varit sjuk i 14 dagar ska din arbetsgivare anmäla det till Försäkringskassan. Är du egen företagare, arbetslös eller ledig med föräldrapenning ska du själv anmäla det till Försäkringskassan under den första sjukveckan. Därefter kan du ansöka om sjukpenning.

Har du en e-legitimation kan du göra det på [Mina sidor](#) på Försäkringskassans hemsida. Du kan också skicka in en blankett.

De första 364 dagarna får du sjukpenning på normalnivå vilket är 80 procent av din inkomst multiplicerat med omräkningsfaktorn 0,97. Försäkringskassan baserar din ersättning på din sjukpenninggrundande inkomst (SGI) som har ett tak på 525 000 kronor.

Det motsvarar 10 prisbasbelopp. Prisbasbeloppet (PBB) är ett belopp som ändras varje år för att följa det allmänna prisläget i Sverige.

Per dag kan du som mest få 1 116 kronor i sjukpenning på normalnivå. Har du en högre lön får du ingen ersättning för den delen som överstiger det beloppet. Är du arbetslös kan du inte få mer i sjukpenning än vad du får i a-kassa. Även som deltidarbetande kan du få sjukpenning. Efter 364 dagar kan du ansöka om förlängning och få sjukpenning på fortsättningsnivå. Den uppgår till knappt 75 procent av din inkomst. Är du allvarligt sjuk kan du dock få sjukpenning på den högre normalnivån utan tidsbegränsning.

Andra ersättningar

Andra typer av ersättningar vid sjukdom ligger i regel på samma nivå som sjukpenningen, det vill säga knappt 80 procent av din inkomst. Sjukersättning och aktivitetsersättning är dock 64,7 procent av din antagandeinkomst. Antagandeinkomsten räknas fram utifrån de pensionsgrundande inkomster som du haft under en bestämd period som löper bakåt i tiden från försäkringsfallet. Försäkringsfall är den tidpunkt då nedsättningen av arbetsförmågan nått den grad och varaktighet som krävs för rätt till sjukersättning. Sjukersättning och aktivitetsersättning kan betalas ut med ett maxbelopp på 21 230 kronor i månaden. Har du haft låga inkomster eller inga alls får du istället garantiersättning som kan variera beroende på din ålder och hur länge du har bott i Sverige.

Om du har e-legitimation, kan du inte ansöka om på Försäkringskassans hemsida utan du måste skicka in en blankett. Aktivitetsersättningen kan ges i perioder om ett till tre år i taget till den som är 19-29 år och har full eller delvis arbetsförmåga (med minst 25 %) på grund av sjukdom eller nedsatt fysisk eller mental förmåga till arbete. Om du är 19-29 år kan du först få sjukersättning efter att du har permanent full arbetsförmåga på grund av sjukdom eller andra försämringar i fysisk eller mental förmåga till arbete. Efter att ha nått 30 år kan du då ta emot sjukersättning om du har permanent hel eller delvis arbetsförmåga (med minst 25 %) på grund av sjukdom eller andra försämringar i fysisk eller mental förmåga till arbete. Sjukkomensation kan då betalas ut löpande fram till det att man fyller 66 år. För den som har fått sjukersättning kommer Försäkringskassan vart tredje år att göra en förnyad utredning för att se om arbetsförmågan förbättrats eller om det finns förutsättningar för att återkomma i arbete t.ex. genom rehabilitering.

Hur länge du kan få andra typer av ersättning varierar. Kontakta [Försäkringskassans kundtjänst](#) för mer information.

Förklaring av fackspråk

E-legitimation är en elektronisk id-handling som du kan legitimera dig med på internet på samma sätt som med ett körkort eller id-kort. Du kan skaffa e-legitimation via de flesta svenska banker eller Telia: <http://www.e-legitimation.se/>

Karens är första dagen/dagarna du som är egen företagare är sjuk då du inte får ersättning.

SGI står för sjukpenninggrundande inkomst. Huvudregeln är att din sjukpenninggrundande inkomst baseras på din inkomst från ditt arbete.

PBB står för prisbasbelopp. Det är ett belopp som används i flera svenska lagar. Det ändras varje år för att följa det allmänna prisläget i Sverige.

Formulär att fylla i

Om du har e-legitimation kan du gå till Mina sidor på Försäkringskassans webbplats. Du kan även skicka in en blankett.

Ansökningsblanketter hittar du på [Försäkringskassans hemsida](#).

Du kan också beställa dem genom att ringa telefonen för självbetjäning +46 20524524 eller kundcenter +46 771524524.

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Socialförsäkringsbalken \(2010:110\)](#)

EU:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sv>

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524 (måndag-fredag 8–21, lördag 8–15, söndag 15–21)

Funktionsnedsättning

Stöd vid arbetsskada

Det här kapitlet beskriver vad du kan få för stöd om du har skadat dig eller blivit sjuk på grund av ditt arbete. Det förklarar i vilka situationer du kan få stöd, hur mycket du kan få och hur du ska göra för att ansöka.

Kapitlet omfattar:

- **Livränta**
- **Ersättning för kostnader**
- **Ersättning för förlorad arbetsinkomst**

I vilken situation kan jag få stöd?

Om du skadar dig i ditt arbete eller på väg till eller från arbetet kan du få ersättning från Försäkringskassan. Detsamma gäller om du blir fysiskt eller psykiskt sjuk på grund av ditt arbete. Det gäller anställda, uppdragstagare och egenföretagare och i vissa fall studerande som läser utbildningar där de utsätts för särskilda risker.

Du kan få ersättning för både förlorad inkomst och kostnader du haft på grund av skadan eller sjukdomen. Du som är anställd kan också ha rätt till ytterligare ersättning då många arbetsgivare har en privat arbetsskadeförsäkring.

Blir du sjukskriven på grund av din arbetsskada får du sjukpenning enligt samma regler som vid annan sjukdom.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Har du kostnader eller om du förlorar inkomst på grund av skada på arbetet kan du få ersättning om skadan är godkänd av Försäkringskassan. Det kan handla om skador på grund av olyckor på arbetet men också på väg till eller från jobbet. Det kan också vara sjukdomar, såväl fysiska som psykiska. För att få stöd ska du vara försäkrad i Sverige, vilket du normalt är om du arbetar i Sverige. Det finns några undantag när du jobbar i ett annat land med fortfarande är försäkrad i Sverige eller om du jobbar i Sverige och är försäkrad i ett annat land.

Förlorad arbetsinkomst - livränta

Om du måste byta arbete, gå ner i arbetstid eller är helt oförmögen att arbeta och därmed förlorar inkomst på grund av din arbetsskada kan du få ersättning som kallas livränta. För att få livränta måste din förmåga att skaffa dig inkomst genom arbete ha blivit nedsatt med minst 1/15 under minst ett år.

Livräntan är tidsbegränsad, om det inte går att veta hur länge din arbetsförmåga kommer att vara nedsatt. I annat fall betalas den ut tills vidare, men som längst tills dess att du fyller 65 år. Om du arbetar efter att ha fyllt 66 år är livräntan tidsbegränsad till en månad innan du fyller 69 år framåt.

Kostnader på grund av arbetsskada

Vid arbetsskada kan du få ersättning för kostnader för tandvård, särskilda hjälpmedel och sjukvård utomlands.

Särskilda hjälpmedel är sådant du måste använda för att klara av din vardag. Det kan till exempel vara en hörapparat eller specialglasögon. Du får bara ersättning från Försäkringskassan om du inte får stöd från annat håll, till exempel regionen.

Du kan få ersättning för sjukvård utomlands om du skadar dig när du arbetar utomlands eller om du söker vård utomlands för en tidigare arbetsskada.

Annat stöd vid arbetsskada

Du kan ha rätt till ytterligare ersättning om din arbetsgivare har en arbetsskadeförsäkring genom kollektivavtal. Då kan du till exempel få ersättning för förlorad arbetsinkomst eller

kostnad för psykoterapeut, läkemedel, skada etc. Sådan försäkring har en del arbetsgivare hos [AFA Försäkring](#).

Om någon har dött på grund av en arbetsskada kan de efterlevande få livränta och begravningshjälp. Du kan läsa mer om det i kapitlet om Efterlevande och annat stöd för pensionärer.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Förlorad arbetsinkomst - livränta

Den högsta livräntan begränsas till 7,5 prisbasbeloppet per år. Prisbasbeloppet är ett belopp som justeras årligen efter den allmänna prisnivån i Sverige. Hur hög din livränta blir beror på vad du tjänade när du blev skadad eller sjuk och hur mycket du fortfarande kan tjäna trots en arbetsskada.

Om du får livränta får du automatiskt även ersättning för två karensdagar. Har du haft fler karensdagar kan du ansöka om att få ytterligare ersättning. Du ansöker hos Försäkringskassan.

Kostnader på grund av arbetsskada

Hur mycket du får i ersättning beror på dina kostnader. Det finns inget maxbelopp. Men när du får stöd för tandvård i samband med arbetsskada garanteras inte att du får lika mycket ersättning som det pris du har betalat. Försäkringskassan kan basera din ersättning på ett referenspris som bestäms av staten och det kan vara både högre och lägre än det pris tandläkaren faktiskt tar ut. På Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets hemsida kan du se en [lista med referenspriser](#) för olika behandlingar.

Meddela din arbetsgivare att du har skadat dig eller blivit sjuk på grund av ditt arbete. Arbetsgivaren anmäler då skadan till Försäkringskassan. Om du är studerande är det skolan som anmäler skadan. Är du egenföretagare ska du själv anmäla skadan till Försäkringskassan och därefter ansöka om livränta.

Annat stöd vid arbetsskada

Hur mycket du kan få i ersättning från AFA Försäkring beror på det avtal din arbetsgivare har tecknat. För att ansöka ska du tillsammans med arbetsgivaren anmäla arbetsskadan och sen ansöka hos försäkringsbolaget.

Förklaring av fackspråk

Karens - se kapitlet Om du blir arbetslös.

Referenspris - se kapitlet Om du blir sjuk.

Formulär att fylla i

Ansökan ersättning från arbetsskadeförsäkringen [här](#) - Livränta/ersättning för kostnader/vård utomlands

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Socialförsäkringsbalk \(2010:110\)](#)

EU:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sv>

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524

[Hitta](#) din lokala försäkringskassa

AFA Försäkring

Klara Södra Kyrkogata 18

SE-106 27 Stockholm

SVERIGE

Kundcenter telefon: +46 771880099 (måndag-fredag 08.00-17.00)

Barn med funktionsnedsättning

Det här kapitlet tar upp stöd som barn med funktionsnedsättning och deras föräldrar eller andra vårdnadshavare kan få. Det beskriver villkoren som måste uppfyllas för att få stöd, hur mycket man kan få samt hur man gör för att anmäla och ansöka om stöd.

Kapitlet omfattar:

- **Vårdbidrag för funktionshindrade barn**
- **Omvårdnadsbidrag för funktionshindrade barn**
- **Vårdbidrag för funktionshindrade barn**
- **Merkostnadsersättning**
- **Kontaktdagar**
- **Tillfällig föräldrapenning**

I vilken situation kan jag få stöd?

Barn med funktionsnedsättning och deras föräldrar samt andra vårdnadshavare kan få flera typer av stöd. Barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan få personlig assistans från kommunen. I vissa fall kan de få assistansersättning från Försäkringskassan. De kan också få bilstöd för att köpa eller anpassa bil eller annat fordon till funktionsnedsättningen. Dessa ersättningar beskrivs mer i kapitlet Stöd till personer med funktionsnedsättning.

Som förälder eller som annan vårdnadshavare kan du få vårdbidrag för funktionshindrade barn/barn med funktionsnedsättning, om ditt barn behöver extra vård eller tillsyn eller extra bidrag om ni har merkostnader på grund av barnets funktionsnedsättning. Föräldrar till barn som omfattas av LSS kan även få tillfällig föräldrapenning för tio kontaktdagar per år samt vid tillfällig sjukdom fram till dess att barnet är 23 år. Föräldrar till barn med funktionsnedsättning som inte omfattas av LSS kan få tillfällig föräldrapenning på grund av tillfällig sjukdom hos barnet till dess att barnet fyllt 16 år.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Omvårdnadsbidrag för barn med funktionsnedsättning

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning som kräver extra vård och försörjning kan ansöka om omvårdnadsbidrag för barn med funktionsnedsättning. Om ditt barn kräver mer omvårdnad och tillsyn än ett barn som inte är sjukt eller har en funktionsnedsättning och kommer att kräva vård och tillsyn under minst 6 månader kan du få omvårdnadsbidrag för barn med funktionsnedsättning. Till sådan vård räknas direkta vårdåtgärder men även annat stöd, såsom specialträning och undervisning eller motiveringsstöd till ditt barn. Detta

kan även inkludera tillsyn så att ditt barn inte rymmer eller hamnar i farliga situationer. Du kan få omvårdnadsbidrag för barn med funktionsnedsättning från det att barnet föds fram till juni det år barnet fyller 19 år.

Vårdbidrag för funktionshindrade barn

Behöver ditt barn mer tillsyn och vård än ett barn utan sjukdom eller funktionshinder och kommer behöva det i minst sex månader så kan du få vårdbidrag för funktionshindrade barn. Som vård räknas direkta vårdinsatser men också annan hjälp som särskild träning eller att aktivera och motivera ditt barn. Det kan också handla om tillsyn så att ditt barn inte rymmer eller hittar på farliga saker. Du kan få vårdbidrag för funktionshindrade barn från att barnet är nyfött till och med juni det år barnet fyller 19. Omvårdnadsbidraget för barn med funktionsnedsättning kommer att ersätta vårdbidraget för funktionshindrade barn, men bidragen kommer att löpa parallellt under en viss period framöver. Det kommer dock inte att längre vara möjligt att söka vårdbidraget för funktionshindrade barn efter den 1 januari 2019.

Omvårdnadsbidraget och merkostnadsersättning för barn med funktionsnedsättning trädde i kraft den 1 januari 2019 och kommer på sikt att ersätta vårdbidraget för funktionshindrade barn:

Merkostnadsersättning

Merkostnadsersättningen för personer med högre levnadskostnader på grund av sin funktionsnedsättning kommer att gälla såväl barn som vuxna med funktionsnedsättning. Den nya ersättningen inbegriper flera förenklingar som kommer att göra ersättningarna mer förutsebara och tydliga för personer med funktionsnedsättning, dvs. det nya regelverket kommer att förklara vilka levnadskostnader som ingår i merkostnadsersättningen för funktionshindrade på ett tydligare och enklare sätt.

Kontaktdagar

Du kan få ersättning för 10 kontaktdagar per barn och år om ditt barn är upp till 16 år och omfattas av LSS, om du har sjukpenninggrundande inkomst (SGI).

Du kan få ersättning för att delta i föräldrautbildning, besöka barnets skola eller medverka i aktivitet som anordnas av skolan. Barnet behöver inte alltid vara med. Kontaktdagar kan användas av andra än barnets biologiska föräldrar så som de som bor med föräldern, familjehemsförälder eller annan person som har vårdnad om barnet.

Tillfällig föräldrapenning

Du som är förälder till ett barn som omfattas av LSS kan få tillfällig föräldrapenning även efter det att barnet fyllt 12 år. Detsamma gäller den som bor tillsammans med en förälder, familjehemsförälder eller annan vårdnadshavare. Du kan få ersättning om du behöver avstå från att arbeta på grund av sjukdom eller smitta hos barnet. Får du vårdbidrag för funktionshindrade barn kan du inte få tillfällig föräldrapenning för samma vård och tillsynsbehov som du redan får vårdbidrag för funktionshindrade barn för.

Du kan i vissa fall få tillfällig föräldrapenning under högst 120 dagar per barn och år fram till dess barnet fyller 21. Går ditt barn i särskolans gymnasium eller är svårt rörelsehindrat och går i en särskild gymnasieskola kan du få stöd till slutet av vårterminen det år barnet fyller 23 år.

Annat stöd för barn med funktionsnedsättning

Föräldrar till barn som omfattas av LSS kan även få assistansersättning och bilstöd. Dessa ersättningar beskrivs närmare i kapitlet Personer med funktionsnedsättning.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Stöd	Ersättning
Omvårdnadsbidrag för barn med funktionsnedsättning	516-10.063 per månad
Vårdbidrag för funktionshindrade barn	516-10 063 kr per månad
Merkostnadsersättning	För att få merkostnadsersättning måste du ha ytterligare kostnader på minst 12 075 kronor per år under 2022 Nivåerna justeras vid inledningen av varje nytt år. För 2022 är nivåerna följande: 1 208 kr per månad (nivå 1) 1 610 kr per månad (nivå 2) 2 013 kr per månad (nivå 3) 2 415 kr per månad (nivå 4) 2 818 kr per månad (nivå 5)
Kontaktdagar	80 % av inkomst
Tillfällig föräldrapenning	80 % av inkomst

Omvårdnadsbidrag för barn med funktionsnedsättning

Bidraget kan få både för vård och tillsyn. Du kan få helt, tre fjärdedels, halvt och en fjärdedels omvårdnadsbidrag. Hur mycket du får beror på Försäkringskassans bedömning av ditt barns behov.

Vårdbidrag för funktionshindrade barn

Du kan få vårdbidrag för funktionshindrade barn för både vård och tillsyn samt merkostnader eller bara för merkostnader. Det kan handla om kostnader för läkemedel, särskild mat, tvätt och mycket annat. Du kan få helt, tre fjärdedels, halvt eller en fjärdedels vårdbidrag. För att få det lägsta beloppet ska barnet behöva vård minst sju timmar per vecka, behöva mycket tillsyn eller så ska merkostnaderna vara stora. För högre belopp finns inte någon specifik gräns. Hur mycket du får beror på Försäkringskassans bedömning av ditt barns behov.

Har du bara stöd för merkostnader kan du få ersättning som beror på hur stora dina kostnader är. Du kan få vårdbidrag för mer än ett barn men inte för fler än två barn. Efter den 1 januari går det inte längre att ansöka om vårdbidrag för funktionshindrade barn.

Merkostnadsersättning

Hur hög ersättning du får beror på hur höga dina merkostnader är. Det finns fem olika nivåer. Merkostnadsersättningen är skattefri. Ansöker gör du på blankett från Försäkringskassan.

Kontaktdagar

För kontaktdagar får du samma ersättning som när du är hemma med sjukt barn. Det är knappt 80 procent av din inkomst. Har du e-legitimation kan du ansöka om kontaktdagar på [Mina sidor](#) på Försäkringskassans hemsida. Du kan även ansöka på blankett.

Tillfällig föräldrapenning

Du får knappt 80 procent av din inkomst i ersättning. Har du e-legitimation kan du anmäla och ansöka om tillfällig föräldrapenning på [Mina sidor](#) på Försäkringskassans hemsida. I annat fall kan du anmäla till Försäkringskassans kundcenter och därefter ansöka på blankett.

Förklaring av fackspråk

LSS står för Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. Du hittar lagen under Känn till dina rättigheter.

Familjehemsförälder är en person som står för den vardagliga omsorgen i ett familjehem där ett barn med funktionshinder kan placeras. De kallades tidigare fosterförälder.

SGI betyder sjukpenninggrundande inkomst. Huvudregeln är att den inkomst som kvalificerar dig för sjukersättning grundar sig på ditt arbete.

E-legitimation - se kapitlet om Ersättning vid sjukdom.

PBB står för prisbasbelopp. Detta belopp används i flera svenska regelverk. Beloppen ändras varje år för att följa den generella prisnivån i Sverige.

Formulär att fylla i

- [3084](#) Ansökan om omvårdnadsbidrag för barn med funktionsnedsättning
- [3085](#) ansökan om merkostnadsersättning

Kontakta [Försäkringskassans kundcenter](#) för att beställa blankett för kontaktdagar.

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Förordning \(2018:1614\) om merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag](#)
- [Socialförsäkringsbalk \(2010:110\)](#) - Kapitel 48–52.

EU:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sv>

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524

[Hitta](#) din lokala försäkringskassa

Sveriges Kommuner och Landsting, SKR, har [kontaktuppgifter](#) till alla kommuner i Sverige.

Stöd för personer med funktionsnedsättning

Det här kapitlet beskriver olika typer av stöd som du kan få om du har en funktionsnedsättning. Det förklarar vilka villkor du måste uppfylla för att få stöd, hur mycket du kan få och hur du gör för att ansöka.

Kapitlet omfattar:

- **Stöd enligt LSS**
- **Personlig assistans och assistansersättning**
- **Bilstöd**
- **Merkostnadsersättning**
- **Handikappersättning**
- **Annat stöd för personer med funktionsnedsättning**

I vilken situation kan jag få stöd?

Personer med funktionsnedsättning kan söka olika typer av ersättningar i Sverige beroende på personens behov. Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) fastställer rättigheterna för personer med betydande och bestående funktionsnedsättningar. Den innebär tio åtgärder för särskilt stöd och särskild service för att tillhandahålla goda boendeförhållanden.

Om du till följd av en allvarlig och varaktig funktionsnedsättning har betydande svårigheter i ditt dagliga liv och därför behöver personlig hjälp, kan du ansöka om assistansersättning från Försäkringskassan eller personlig assistans från din kommun.

Merkostnadsersättning kan sökas av personer som har extra kostnader på grund av en funktionsnedsättning. Ersättningen ersätter handikappersättningen och är tänkt som ett stöd i personens vardag eller för att täcka de extrakostnader som en person kan ha som redan har beviljats ersättning.

Personer med varaktig funktionsnedsättning, för vilka resande med offentliga transportmedel innebär en betydande svårighet, kan ansöka om bilstöd för att köpa en bil, motorcykel eller moped.

Du som är förälder till ett barn med en funktionsnedsättning kan, beroende på omfattningen av funktionsnedsättningen, ansöka om assistansersättning, personlig assistans bilstöd eller merkostnadsersättning.

Du eller din arbetsgivare kan även ansöka om ersättning för arbetshjälpmedel som gör att du kan fortsätta arbeta med funktionsnedsättning.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Stöd enligt LSS

Om du har en betydandefunktionsnedsättning kan du vara berättigad till tio olika typer av hjälp för att ge stöd och service för att tillhandahålla goda boendeförhållanden. Dessa åtgärder är: rådgivning och annat personligt stöd, biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, ledsagarservice, biträde av kontaktperson, avlösarservice i hemmet, korttidsvistelse utanför hemmet utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov, boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet, bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna **samt** daglig verksamhet.

Personlig assistans och assistansersättning

Om du har en funktionsnedsättning som orsakar dig betydande svårigheter i ditt dagliga liv, dvs. att du behöver hjälp med dina grundläggande behov (din andning, personliga hygien, måltider, klädsel, att kommunicera med andra eller annat stöd som förutsätter ingående kunskaper om dig i mer än 20 timmar per vecka, kan du vara berättigad till assistansersättning.

Behöver du stöd med dina grundläggande behov kortare tid än 20 timmar per vecka kan du ansöka om personlig assistans från din kommun.

Om du beviljas stöd för dina grundläggande behov kan du också beviljas stöd för hjälp med andra personliga behov. Det finns ingen nedre åldersgräns för assistansersättning eller för personlig assistans.

Bilstöd

Om du är mellan 18–65 år och har en bestående funktionsnedsättning som gör att du har mycket stora svårigheter att förflytta dig på egen hand eller använda allmänna kommunikationer, eller om du har ett barn med sådan funktionsnedsättning, kan du ansöka om [bilstöd](#) för att köpa eller anpassa en bil.

Handikappersättning

Syftet med handikappersättningen är att täcka kostnaderna för personer som behöver hjälp i sin vardag eller har extra kostnader på grund av sin funktionsnedsättning. Handikappersättningen har emellertid ersatts av merkostnadsersättningen, d.v.s. det är inte längre möjligt att ansöka om handikappersättning, men de två ersättningarna kommer att löpa parallellt under en period framöver.

Merkostnadsersättning

Om du har merkostnader på grund av en funktionsnedsättning som uppgår till minst 12 075 kr per år, kan du vara berättigad till merkostnadsersättning.

Annat stöd för personer med funktionsnedsättning

Om du har en funktionsnedsättning eller sjukdom och behöver särskilda hjälpmedel för att kunna göra ditt arbete, kan du eller din arbetsgivare ansöka om bidrag till arbetshjälpmedel. Du kan även ansöka om ersättning för att få en expertutvärdering utförd för att få veta vilken typ av hjälpmedel du behöver.

Egenföretagare kan även beviljas ersättningsstöd. Ersättningen betalas ut fram till 68 års ålder.

Har du en funktionsnedsättning som troligen gör att du inte kommer att kunna arbeta heltid kan du få aktivitetserättning om du är under 30 år eller sjukersättning om du är mellan 19–29 år gammal. Ersättningen kan beviljas för 1 till 3 år beroende på hur länge du kommer att vara arbetsoförmögen. Beroende på hur mycket din arbetsförmåga har försämrats kan du ha rätt till full, tre fjärdedelar, halv eller en fjärdedel aktivitetserättning. Du kan läsa mer om det i kapitlet Ersättning vid sjukdom.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Stöd	Ersättning
Assistansersättning	315 kr/timme (max 352,80 kr)
Bilstöd	
Grundbidrag	max 30 000 kr
Tilläggsbidrag (kräver inkomsttest)	max 40 000 kr
Tilläggsbidrag för personer som behöver en anpassad bil	max 30 000 kr
Tilläggsbidrag för personer som behöver en särskild bil på grund av behovet av en rullstol	max 40 000 kr
Bildstöd – anpassningsbidrag	Motsvarar kostnaden för anpassningen
Merkostnadsersättning	För att få merkostnadsersättning måste du ha merkostnader om minst 12 075 kronor per år (under 2022) Nivåerna justeras årligen. För 2021 gäller följande nivåer: 1 208 kr per månad (nivå 1) 1 610 kr per månad (nivå 2) 2 013 kr per månad (nivå 3) 2 415 kr per månad (nivå 4) 2 818 kr per månad (nivå 4)
Handikappersättning	Nivåerna justeras årligen. För 2022 gäller följande nivåer: 1 449 kr per månad (minimum)

	2 133 kr per månad (minimum)
	2 777 kr per månad (minimum)
Ersättning för arbetshjälpmedel	max 50 000 kr. Om särskilda omständigheter föreligger kan du beviljas ett högre belopp.

Personlig assistans och assistansersättning

Du får 324,50 kronor per timme i ersättning. Om du har särskilda skäl, till exempel om du behöver en assistent med särskild utbildning som kräver mer betalt, kan du få högre ersättning. Maxbeloppet är 363,44 kronor per timme. Assistansersättning ska användas till kostnader för personliga assistenter, t.ex. lön, arbetsgivaravgifter och administrationskostnader. Det betyder att det belopp som inte används till detta ska betalas tillbaka till Försäkringskassan. Om du behöver stöd för dina grundläggande behov i mer än 20 timmar per vecka ansöker du via Försäkringskassan. Om du behöver stöd för dina grundläggande behov i minst 20 timmar per vecka ansöker du om personlig assistans hos din kommun.

Bilstöd

Du kan få grundbidrag för att köpa ett fordon. Köper du bil kan du som mest få 30 000 kr. Maxbeloppet för motorcykel är 12 000 kr och för moped 3 000 kr. Anskaffningsbidraget beror på din inkomst. Tjänar du mindre än 220 000 kr per år kan du även vara berättigad till ett stöd för att köpa bil. Bidraget är på mellan 4 000 kr och 40 000 kr. Om du är gift eller sambo tas din make/makas eller sambo/partners inkomst med i beräkningen. Anpassningsbidrag får du utifrån vad den särskilda anordningen eller ändringen kostar. För bidraget till körkortsutbildning finns inget maxbelopp. Bilstöd är skattefritt. Du ansöker hos Försäkringskassan.

Handikappersättning

Hur mycket du får i handikappersättning beror på ditt behov och hur stora merkostnader du har. Det finns tre olika nivåer. Handikappersättningen är skattefri. Du ansöker hos Försäkringskassan.

Merkostnadsersättning

Om du har merkostnader på grund av en funktionsnedsättning kan du ha rätt till merkostnadsersättning. Beloppet på den merkostnadsersättningen beror på merkostnadsnivån. Det finns fem olika nivåer. Merkostnadsersättningen är skattefri. Ansöker gör du hos Försäkringskassan.

Annat stöd för personer med funktionsnedsättning

Du eller din arbetsgivare kan ansöka om bidrag för arbetshjälpmedel. Det högsta belopp som kan sökas är 50 000 kronor. I vissa fall kan ett högre belopp beviljas. Oavsett kostnad ska arbetsgivaren stå för 10 000 kronor av kostnaden. Du och din arbetsgivare ansöker hos Försäkringskassan.

Stöd enligt LSS

Du kan söka stöd enligt LSS i din hemkommun. Behovsbedömningen görs av specialutbildade socialarbetare.

Formulär att fylla i

- [3062](#) Ansökan assistansersättning
- [5014](#) Ansökan om bilstöd
- [3070](#) Ansökan om handikappersättning
- [3085 Ansökan om merkostnadsersättning](#)
- 7545 Ansökan om särskilda hjälpmedel – arbetstagare
- 7547 Ansökan om särskilda hjälpmedel – arbetsgivare

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Lag \(1993:387\) om stöd och service till vissa funktionshindrade](#)
- [Socialförsäkringsbalk \(2010:110\)](#) - Kapitel 48–52.
- Förordning (1991:1046)

EU:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sv>

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524 (måndag-fredag 8–21, lördag 8–15, söndag 15–21)

[Hitta](#) din lokala försäkringskassa

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, har [kontaktuppgifter](#) till alla kommuner i Sverige.

Pension och efterlevandestöd

Pension

Det här kapitlet beskriver det svenska pensionssystemet, olika typer av pension, villkoren för att få del av dem och regler i EU. Det förklarar också hur du kan göra för att ta reda på hur stor din framtida svenska pension kommer bli, vilket beror på många olika faktorer, samt hur du ansöker om pension.

Det här kapitlet omfattar:

- **Allmän pension**
- **Tjänstepension**
- **Privat pension**
- **Inkomstpensionstillägg**

I vilken situation kan jag få stöd?

I Sverige får du olika typer av pension. Från Pensionsmyndigheten får du allmän pension som grundas på din pensionsgrundande inkomst. De allra flesta får också tjänstepension från sin arbetsgivare. Utöver det kan du ha ett frivilligt privat pensionssparande.

Normalt får du högre pension ju högre lön du har och ju senare du går i pension. Men det beror också på utvecklingen i de fonder som delar av pensionen placeras i.

Det finns en gräns för den inkomstbaserade pensionen som används för att räkna ut den allmänna pensionen. Gränsen, som sätts en gång per år, är 7,5 gånger inkomstbasbeloppet. Det finns också en garantipension om du har låg eller ingen inkomstpension, vilket är ett artikel 58-stöd. Garantipensionen baseras på de perioder som du har bott i Sverige och storleken på din totala inkomstbaserade pension.

Den allmänna pensionen räknas om varje år för att följa pris- och inkomstutvecklingen. De pensionstyper som nämns i detta kapitel betalar du skatt för om inte annat anges.

Om din inkomstrelaterade pension ligger mellan 223 och 17 420 kronor per månad kan du också få inkomstpensionstillägget, som betalas ut till dem som har arbetat hela sin yrkeskarriär men fortfarande har en låg pension.

Pensionsvillkoren kan också se olika ut beroende på när du är född. Är du född före 1938 omfattas du av det gamla ATP-systemet. Är du född efter 1953 gäller det nya. De som är födda 1938–53 omfattas av båda systemen.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Allmän pension

Allmän pension består av inkomstpension, premiepension och i vissa fall garantipension. Inkomstpensionen och premiumpensionen baseras på din [pensionsgrundande inkomst](#). Den pensionsgrundande inkomsten beräknas på de inkomster du har betalat skatt för, som lön, arbetslöshetsersättning och föräldrapenning.

Varje år avsätts 18,5 procent av din pensionsgrundande inkomst till din allmänna pension. 16 procent går till din inkomstpension, resterande 2,5 procent till premiepensionen. Det senare är pengar som placeras i fonder där du själv kan göra ett aktivt val. Gör du inget val placeras de i en förvald fond. Premiepensionen infördes 1995 och om du har arbetat i Sverige från det året eller senare har du rätt till premiepension.

Alla som är födda 1938 eller senare har rätt till inkomst- och premiepension förutsatt att de har haft pensionsgrundande inkomster i Sverige. Är du född före 1938 får du istället tilläggspension som baseras på dina 15 bästa inkomstår. De som är födda mellan 1938–53 får både inkomst- och premiepension och tilläggspension.

Om du har haft en lång yrkeskarriär i Sverige, men med låg lön, kan du ha rätt till inkomstpensionskomplementet. Du måste vara 66 år och ha minst ett års pensionsgrundande inkomst för att få tillägget.

Om du haft en liten pensionsgrundande inkomst kan du som utfyllnad till den inkomstrelaterade pensionen få garantipension som finansieras av staten. Garantipensionen är ett artikel 58-grundat stöd när du också har arbetat/bott i ett annat EU/EES-land eller Storbritannien*. Är du född mellan 1938-1957 måste du ha fyllt 65 år för att kunna få garantipension. För dig som är född 1958-59 måste du ha fyllt 66 år för att få garantipension. Vid beräkningen av din garantipension räknas både den tid du bott i Sverige och storleken på din inkomstbaserade pension. Du ska ha bott i Sverige minst 40 år från det år du fyllde 16 tills dess att du fyllde 65 för att få full garantipension (40/40). Har du bott i Sverige kortare tid minskar garantipensionen med 1/40 för varje år som saknas. Om du även har försäkringsperioder i andra EU/EES-länder eller Storbritannien ska dessa perioder tas med i beräkningen när garantipensionen beräknas. För rätt till garantipension krävs att du ska vara bosatt i Sverige och ha varit bosatt i minst 3 år. För dig som är född före 1938 gäller andra regler. Du kan ha rätt till garantipension om du till exempel hade folkpension eller pensionstillskott i det gamla systemet före 2003.

Det finns ingen bestämd pensionsålder i Sverige. Du kan tidigast ansöka om att ta ut din allmänna pension från den månad du fyller 63 år och det finns ingen övre åldersgräns. Du har rätt att jobba fram till du är 69 men du kan också jobba längre om du och din arbetsgivare är överens om det. Din rätt att tjäna pensionsrättigheter har ingen övre åldersgräns. Garantipensionen beviljas från den månad du fyller 65 år.

Tjänstepension

Ungefär 90 procent av Sveriges anställda får tjänstepension genom sin arbetsgivare. De flesta av dem tillhör något av de fyra stora tjänstepensionsavtalen. Har du jobbat inom olika områden kan du ha flera tjänstepensioner. I de flesta avtal har du rätt att ta ut den vid 65 års ålder. I vissa avtal kan du dock få pensionen tidigare, men den kommer då att bli betydligt lägre. Som egen företagare, student eller arbetslös får du ingen tjänstepension.

Privat pension

Privat pensionssparande är frivilligt.

* Varje ärende måste bedömas individuellt för att avgöra om en person faller inom ramen för artikel 30 i utträdesavtalet, och därför gäller EU:s samordningsförfordningar, eller om de faller inom ramen för situationer som beskrivs i artikel 32 i utträdesavtalet / eller omfattas av nationell lagstiftning och protokollet om social trygghetssamordning som bifogas handels- och samarbetsavtalet.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Varje år som du arbetar och betalar skatt får du nya pengar avsätta till din framtida pension. Varje år får du också ett orange kuvert skickat till dig från Pensionsmyndigheten där du kan se hur mycket du hittills har jobbat ihop till din allmänna pension.

Du som har e-legitimation kan göra en prognos för din pension på Mina sidor på Pensionsmyndighetens hemsida.

Generellt kan man säga att ju senare du tar ut din pension och ju högre lön du har, desto mer får du i pension.

Allmän pension

Pension	avsättning (procent av inkomst)
Inkomstpension	16 %
Premiepension	2,5 %

Det finns en övre gräns för hur mycket pensionsgrundande årsinkomst som ligger till grund för din inkomstbaserade pension. Det motsvarar 8,07 inkomstbasbelopp. Inkomstbasbeloppet ändras varje år för att följa utvecklingen i Sverige. För 2023 är inkomstbasbeloppet 74 300 kronor. För årsinkomster över 599.250 kr får du ingen allmän pension. Det finns även en nedre gräns. För att din inkomst ska vara pensionsgrundande

måste den uppgå till minst 22 208 kr på ett år. Det motsvarar 42,3 procent av prisbasbeloppet som gäller för 2023.

Pension (född 1938 eller senare)	belopp (kronor per månad)
Full garantipension (ogift)	10 631
Full garantipension (gift)	9 625

Är du sambo och har gemensamma barn eller om du tidigare varit gift med den du bor med räknas du också som gift. Garantipensionen blir lägre om du har inkomstgrundad pension, eller om du har bott i Sverige kortare tid än 40 år totalt.

Om du är bosatt i ett annat EU/EES-land eller Storbritannien ska du ansöka om svensk pension vid pensionsmyndigheten i ditt hemvistland. Oavsett om du bor i Sverige eller ett annat land ansöker du om din allmänna pension hos Pensionsmyndigheten. Det kan du göra på [Dina pensionssidor](#) om du har e-legitimation. Du kan också ansöka med blankett.

Tjänstepension

Hur mycket du får i tjänstepension beror bland annat på vilket avtal du hör till. En del av tjänstepensionen är förmånsbestämd vilket betyder att du är garanterad en viss del av din slutlön när du går i pension. En del av den är premiebestämd och placeras i fonder som du själv kan välja. Hur mycket du får då beror på utvecklingen i de fonder du har valt.

Men generellt kan man säga att din tjänstepension kommer att ligga kring 25–35 procent av din totala pension.

Det finns inget golv eller tak för tjänstepensionen på samma sätt som för den allmänna pensionen. Däremot kan du få högre avsättning till tjänstepension för den delen av din lön som överstiger maxbeloppet i den allmänna pensionen och inte räknas med i den allmänna pensionen. Till exempel betalas 4,5 procent av tjänstemännens lön upp till maxgränsen för allmän pension. Därefter sätter arbetsgivaren av 30 procent av lönen i tjänstepension.

För att få ut tjänstepensionen ska du vända dig till det pensionsbolag som förvaltar den. Har du e-legitimation kan du logga in på [Dina pensionssidor](#) och där se de pensionsbolag som är aktuella för dig.

Privat pension

Hur mycket du får ut genom ditt privata pensionssparande beror på hur mycket du har sparat och utvecklingen på dina placeringar. Kontakta din bank eller ditt försäkringsbolag som du har ditt sparande hos för mer information.

Pension utanför Sverige

Du som har bott eller arbetat i ett annat land kan ha rätt till pension därifrån. Har du i din ansökan om svensk pension skrivit att du tidigare har bott eller arbetat i ett land inom EU, men nu bor i Sverige, kommer Pensionsmyndigheten att be dig skicka in kompletterande uppgifter. Det är dock Pensionsmyndigheten som håller kontakten med berörda myndigheter i dessa länder och ansöker om dina pensioner.

Du som har bott och arbetat i Sverige men bor utomlands kan du begära att din svenska pension betalas ut där, dock inte garantipensionen. Bor du inom EU ska du kontakta pensionsmyndigheten i landet du bor i för att ansöka om svensk pension. För att du ska få din svenska pension när du bor utomlands måste du skicka in ett så kallat [bosättningsintyg](#) till Pensionsmyndigheten en gång om året. Det gäller dock inte om du bor i Finland, Norge, Danmark, USA, Polen, Island eller Tyskland, som sänder uppgifterna elektroniskt till Pensionsmyndigheten.

Förklaring av fackspråk

Allmän pension är en pension som grundas på lagstiftning. Den består av inkomstpension, premiepension och garantipension.

Tjänstepension är en pension som betalas av arbetsgivaren.

Pensionsgrundande inkomst är inkomst du har betalat skatt för i Sverige. Med ett års pensionsgrundande inkomst menas alltid en arbetsperiod som motsvarar ett helt år oavsett hur stor del av det arbetet som utfördes i Sverige under det året.

ATP står för allmän tilläggspension. Det är det gamla pensionssystemet som avskaffades 1999.

E-legitimation: se kapitlet om Ersättningar vid sjukdom.

Prisbasbelopp: se kapitlet om Ersättning vid sjukdom.

Inkomstbasbelopp är ett belopp som används för att beräkna pensionsavgifter. Det ändras varje år för att följa inkomstutvecklingen i Sverige.

Formulär att fylla i

Vill du inte ansöka om pension på Pensionsmyndighetens hemsida kan du skicka in blankett. Du hittar blanketten för personer bosatta utanför Sverige [här](#).

Om du är bosatt i Sverige kan du ansöka [här](#). Du kan även kontakta Pensionsmyndigheten.

Känn till dina rättigheter

EU:

- [Pensionera sig utomlands: dina rättigheter utomlands som EU-medborgare](#)

Vem behöver du kontakta?

Pensionsmyndigheten

SE-839 77 Östersund SVERIGE

Telefon kundservice: +46 771776776 eller +46 498 200 700 om du är bosatt utanför Sverige (måndag – fredag, 8.00 – 16.00).

E-post: <https://secure.pensionsmyndigheten.se/SkickaEpost.html>

Service office: <https://www.pensionsmyndigheten.se/om-pensionsmyndigheten/kontakta-oss/hitta-narmaste-servicekontor>

Efterlevandeskydd och annat stöd för pensionärer

Det här kapitlet förklarar vad du kan få för stöd som efterlevande om din partner eller förälder avlider. Det tar också upp andra typer av ersättningar som pensionärer kan ha rätt till utöver sin pension. Det beskriver villkoren för att få stöd och hur du gör för att ansöka. Kapitlet förklarar också vad som gäller om du bor eller har bott i andra länder.

Kapitlet omfattar:

- **Efterlevandepension**
- **Andra efterlevandeskydd**
- **Bostadstillägg**
- **Äldreförsörjningsstöd**

I vilken situation kan jag få stöd?

Du som är efterlevande kan få ekonomiskt stöd i form av efterlevandepension. Det finns tre olika typer av efterlevandepension: barnpension, omställningspension och änkepension. Den ska täcka en del av den försörjning som den avlidna bidrog med. Barn som förlorat en eller båda föräldrarna kan få barnpension. Kvinnor och män som inte har fyllt 66 år och förlorar sin partner kan få omställningspension. Kvinnor kan även få änkepension om de var gifta före 1990. Dessa typer av efterlevandepension får du i regel automatiskt utan att ansöka när du är bosatt i Sverige. Ofta kan du också få ersättning från den avlidnas tjänstepension och privata pension.

Orsakas dödsfallet av en arbetsskada kan du som efterlevande också få livränta och begravningshjälp.

Utöver dessa ersättningar kan du som pensionär ha rätt till andra typer av stöd. Du kan till exempel få stöd för att betala ditt boende liksom försörjningsstöd om du har en låg pension som du inte klarar att leva på. Dessa två stöd är skattefria.

Alla ersättningar som nämns i det här kapitlet betalar du skatt för om inget annat anges.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Efterlevandepension

Du kan få efterlevandepension i form av barnpension, omställningspension (förlängd omställningspension) eller änkepension. [Barnpension](#) ges till barn under 18 år om en eller båda föräldrarna avlidit. Äldre barn upp till 20 år kan i vissa fall få stöd. Om barnet får en låg eller ingen barnpension kan det få efterlevandestöd till barn. Samma regler gäller för adoptivbarn såvida inte barnet adopteras av en annan person än den avlidna förälderns make eller maka.

[Omställningspension](#) kan du få som inte fyllt 66 år och din make, maka eller registrerad partner avlidit. Det krävs att ni har bott tillsammans de senaste fem åren eller att du bor med ett barn som en av er hade vårdnad om. Även sambo kan ha rätt till stöd. Du får ersättning i tolv månader om du inte har något barn. Har du barn över 12 år men under 18 år kan du få förlängd omställningspension i 12 månader. Du kan också få förlängd omställningspension om du har ett barn som inte har fyllt 12 år. Omställningspension upphör först när det yngsta barnet fyller 12 år. Stödet upphör dock alltid då du fyller 66. Detsamma gäller om du gifter om dig (utom om det nya äktenskapet inträder inom de första 12 månaderna) eller om din [familjesituation](#) förändras på annat sätt.

[Änkepension](#) avskaffades 1 januari 1990, men du som är kvinna och var gift med din make innan detta datum kan ha rätt till änkepension. Kraven är olika beroende på om du är född före eller efter 1945.

Får du låg eller ingen omställningspension kan du få garantipension fram till 65 års ålder. Garantipensionen grundar sig på den avlidnes försäkringsperioder i hemvistlandet och storleken på den efterlevandes inkomstbaserade pension. Garantipensionen är ett artikel 58-stöd.

Du kan även få efterlevandepension efter någon som är försvunnen om det antas att personen är död.

Andra efterlevandeskydd

Om den avlidna hade tjänstepension eller privat pensionssparande kan du som efterlevande ha rätt till ersättning.

Om du får efterlevandepension och dödsfallet orsakades av en arbetsskada eller en olycka på väg till eller från arbetet kan du få [livränta](#) i form av barnlivränta, omställningslivränta eller änkelivränta. De baseras på den avlidnes arbetsinkomst. Du kan också få begravningshjälp vid arbetsskada.

Bostadstillägg

[Bostadstillägg](#) är ett skattefritt stöd du kan få för ditt boende om du är över 65 och tar ut hela din ålderspension. Du måste vara bosatt i Sverige för att söka det här bidraget. Är du gift, sambo eller har en registrerad partner kommer era gemensamma inkomster och tillgångar att användas som bas i beräkningen.

Äldreförsörjningsstöd

Du som har en låg eller ingen pension alls kan få äldre [försörjningsstöd](#). Du ska vara över 66, bo i Sverige och ta ut andra förmåner till fullo.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Efterlevandepension

Stöd	Ersättning
Barnpension	del av den avlidnas allmänna pension
Efterlevandestöd för barn	1 750 kr per månad
Omställningspension	55 % av den avlidnas allmänna pension
Garantipension	9 139 kr per månad
Änkepension	40 % av tilläggs pensionen i det gamla ATP-systemet

Barnpensionen motsvarar i princip den avlidnas allmänna pension. Storleken på barnpensionen beror på barnets ålder och om det har syskon. De barn som får låg barnpension kan få efterlevandestöd till barn som garanterar 1 750 kronor per månad.

Även omställningspension beräknas på den avlidnas allmänna pension. Den uppgår till 55 procent av den antagna inkomstpensionen. Är den låg kan du få garantipension som ger ett grundskydd på 9 139 kronor per månad.

Änkepensionen beräknas på tilläggs pension i det gamla pensionssystemet, även kallat ATP. Du får 40 procent av din makes tilläggs pension. Tar du ut egen allmän pension minskar din änkepension med din egen pension.

Oftast får du efterlevandepension automatiskt om du bor i Sverige. I vissa fall behöver du dock ansöka. Det gäller om dödsfallet inträffade före den 1 november 2012, om den avlidne inte var bosatt i Sverige vid dödsfallet eller om du begär att få efterlevandepension efter en försvunnen person som kan antas vara avliden. Du måste även ansöka om du själv inte bor i Sverige. Bor du inom EU kan du ansöka om svensk efterlevandepension hos pensionsmyndigheten där du bor.

Om du är barn eller maka till en avliden person som arbetat eller varit bosatt i Sverige kan du ansöka om efterlevandepension från Sverige även om du själv aldrig varit där.

Andra efterlevandeskydd

Tjänstepension

Hur mycket ersättning du får från den avlidnes tjänstepension och privata sparande beror på hur stor denna pension är. För att få del av den avlidnes tjänstepension, kontakta arbetsgivaren. När det gäller privat pensionssparande, kolla med banken eller försäkringsbolaget där den avlidne hade sitt sparande.

Livräntor

Stöd	Ersättning
Barnlivränta	20–40 % av arbetsinkomst
Omställningslivränta	20–45 % av arbetsinkomst
Änkelivränta	40–45 % av arbetsinkomst
Begravningshjälp	15 750 kr

Livräntan beräknas på den arbetsinkomst som den avlidna hade vid dödsfallet upp till högst 393.750 kronor. Det motsvarar 7,5 prisbasbelopp för året 2023. Den sammanlagda livräntan som betalas ut kan inte vara större än arbetsinkomsten. Barnlivräntan för ett barn är 40 procent av arbetsinkomsten. Delar flera barn på stödet får varje syskon 20 procent. Stödet minskas om du får barnpension.

Omställningslivränta uppgår till 45 procent av den avlidnas arbetsinkomst. Finns det barn som har rätt till barnlivränta får du i stället 20 procent. Stödet minskas om du får omställningspension och garantipension.

Änkelivränta (betalas enligt övergångsregler) uppgår till 45 procent av arbetsinkomsten. Stödet minskar om du får änkepension. Du ansöker om dessa typer av livränta hos Pensionsmyndigheten. Där ansöker du också om begravningshjälp som betalas till dödsboet.

Bostadstillägg

Hur mycket du får beror på ditt behov. Du ansöker hos Pensionsmyndigheten där du också kan göra en prognos för ditt eventuella bostadstillägg.

Äldreförsörjningsstöd

Du får stöd för att komma upp i skälig levnadsnivå. Det innebär att du efter att ha betalat ditt boende till skäligt pris ska ha 6.719 kronor kvar per månad som ensamstående eller 5 404 kronor per månad som gift, sambo eller registrerad partner. Du ansöker hos Pensionsmyndigheten.

Stöd utanför Sverige

Inkomstrelaterad barnpension, omställningspension och änkepension får du behålla oavsett vilket land du flyttar till eller bor i. Efterlevandestöd till barn betalas bara ut till barn som bor i Sverige. Det finns dock vissa undantag om man bor i EU/EES eller Schweiz eller Storbritannien*. Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd betalas endast ut vid bosättning i Sverige.

* Varje ärende måste bedömas individuellt för att avgöra om en person faller inom ramen för artikel 30 i utträdesavtalet, och därför gäller EU: s samordningsförfordningar, eller om de faller inom ramen för situationer som beskrivs i artikel 32 i utträdesavtalet / eller omfattas av nationell lagstiftning och protokollet om social trygghetssamordning som bifogas handels- och samarbetsavtalet.

Förklaring av fackspråk

Livränta är ett efterlevandestöd du kan få om dödsfallet orsakas av en arbetsskada eller en olycka på väg till eller från arbetet.

Försörjningsstöd för äldre är ett stöd om du har låg eller ingen pension alls. Det ska garantera att du får en skälig levnadsstandard.

ATP står för allmän tilläggspension. Det är det gamla pensionssystemet som avskaffades 1999.

Prisbasbelopp - se kapitlet om Ersättning vid sjukdom.

Formulär att fylla i

Formulär för personer bosatta utanför Sverige:

Om du vill ansöka om efterlevandepension som bosatt i Sverige och pensionen inte har beviljats automatiskt ska du kontakta Pensionsmyndigheten i Sverige.

De flesta blanketter hittar du på: <http://www.pensionsmyndigheten.se/Blanketter.html>

Känn till dina rättigheter

EU:

- [Dödsfallsersättning: dina rättigheter utomlands som EU-medborgare](#)

Vem behöver du kontakta?

Pensionsmyndigheten

SE-839 77 Östersund

SVERIGE

Telefon kundservice: +46 771776776 eller + 46 498 200 700 om du är bosatt utanför Sverige (måndag-fredag, 08.00-18.00)

E-post: international@pensionsmyndigheten.se

Servicekontor: <https://www.pensionsmyndigheten.se/kontakta-oss/hitta-narmaste-servicekontor>

Socialbidrag

Ekonomiskt bistånd

Det här kapitlet handlar om ekonomiskt bistånd. Det är ekonomiskt stöd som du kan få om du inte kan klara din försörjning själv. Kapitlet beskriver de kostnader som du kan få stöd för, hur mycket du kan få och hur du gör för att ansöka om ekonomiskt bistånd.

Förmåner som beskrivs:

- **Försörjningsstöd**
- **Livsföring i övrigt**

I vilken situation kan jag få stöd?

Har du svårt att klara din ekonomi på egen hand kan du ha rätt till ekonomiskt bistånd för att täcka kostnader för ditt uppehälle och livsföring i övrigt. Det är ett stöd du får från din kommun och det ges både till enskilda personer och till familjer.

Biståndet är avsett att säkerställa en skälig levnadsnivå.

Om du är berättigad till ekonomiskt bistånd eller inte beror på din inkomst och vad du har för tillgångar. Det är kommunens socialtjänsten som avgör om du är berättigad till ekonomiskt bistånd.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

En grundförutsättning för att få ekonomiskt bistånd är att du inte kan klara av situationen på egen hand trots att du har försökt. Är du till exempel arbetslös krävs det att du aktivt söker arbete.

Du kan göra en [provberäkning](#) på Socialstyrelsens hemsida för att ta reda på om din ekonomi ligger över eller under den nivå som krävs för att få stöd. Resultatet ger en indikation men är ingen garanti för att du ska få stöd, då kommunens socialtjänst gör en individuell bedömning.

Du har alltid rätt att göra en ansökan och få den prövad. Om du inte är nöjd med beslutet kan du överklaga det.

I regel behöver ekonomiskt bistånd inte betalas tillbaka. Socialtjänsten kan dock kräva tillbaka biståndet när bistånd har lämnats före viss förväntad inkomst och om det ges som lån. Återvinning är obligatorisk vid bedrägerier och administrativa fel.

Försörjningsstöd

Försörjningsstöd är till för att täcka utgifter för två typer av utgifter. Dels kostnader som omfattas av den så kallade [riksnormen](#). Det handlar om utgifter vars kostnader är ungefär lika för alla oavsett var man bor, såsom mat, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien, dagstidning och telefon (nationell standard). Försörjningsstöd är också till för kostnader som varierar och därför ligger utanför riksnormen. Det gäller till exempel boende, hushållsel, hemförsäkring, arbetsresor och avgift för medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa. Du kan få ersättning för dessa om de anses vara skäliga.

Livsföring i övrigt

Att ha en skälig levnadsnivå innebär mer än att ha pengar till sin försörjning. Du kan därför få ekonomiskt bistånd om utgifterna bedöms som skäliga. Några vanliga exempel är kostnader för tandvård, hälso- och sjukvård, läkemedel, glasögon och hemutrustning.

EU/EES-medborgare*

Alla EU/EES-medborgare får vistas i Sverige i tre månader utan uppehållstillstånd. Efter tre månader krävs uppehållsrätt. Upehållsrätt har den som är arbetstagare eller egenföretagare eller har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning, den som är studerande eller pensionär och har tillräckliga medel för

sin egen försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar.

Likabehandlingsprincipen innebär att en EU/EES-medborgare som har uppehållsrätt i Sverige har rätt till socialtjänstinsatser på samma villkor som svenska medborgare. Men de också har samma skyldigheter att försöka bidra till sin egen situation och försörjning.

Personer som inte har uppehållsrätt (t.ex. under de tre första månaderna i Sverige) har däremot som huvudregel bara rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation, i praktiken exempelvis enstaka bistånd till mat, logi eller resa till sitt hemland.

* För Storbritannien - Varje ärende måste bedömas individuellt för att avgöra om en person faller inom ramen för artikel 30 i utträdesavtalet, och därför gäller EU: s samordningsförfordningar, eller om de faller inom ramen för situationer som beskrivs i artikel 32 i utträdesavtalet / eller omfattas av nationell lagstiftning och protokollet om social trygghetssamordning som bifogas handels- och samarbetsavtalet.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Hur mycket du får i ekonomiskt bistånd beror på din familjesituation.

Riksnormen 2021 (vuxna personer)	Kronor per månad
Ensamstående utan barn	4 620
Sammanboende utan barn	7 550

[Andra belopp](#) gäller för barn och ungdomar och de varierar beroende på ålder. Beloppen bestäms varje år av regeringen och gäller som miniminivå. Socialtjänsten kan dock räkna med högre eller lägre belopp i riksnormen om det finns särskilda skäl. Ersättning för andra skälga kostnader varierar.

Dessutom har du rätt till stöd för boende, hushållsel, resor till och från arbetet, hemförsäkring samt medlemskap i fackförbund och en arbetslöshetskassa.

För att ansöka om ekonomiskt bistånd ska du ta kontakta socialtjänsten i din kommun.

Förklaring av fackspråk

Ekonomiskt bistånd är ett stöd du kan få från din kommun om du inte kan klara din försörjning själv eller på annat sätt. Ekonomiskt bistånd kan delas in i försörjningsstöd och livsföring i övrigt. Ekonomiskt bistånd utgörs dels av riksnormen dels av ersättning för skälga kostnader för normalt återkommande utgifter, vars nivå varierar i landet.

Riksnormen är lika för hela landet och täcker kostnader för en del av de utgifter du behöver för din försörjning, till exempel kostnader för mat, kläder och hygien.

Formulär att fylla i

Det finns inga standardblanketter. Varje kommun har sina egna lokala blanketter.

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Socialtjänstlag \(2001:453\)](#)

EU:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sv>

Vem behöver du kontakta?

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, har [kontaktuppgifter](#) till alla kommuner i Sverige.

Socialstyrelsen

SE-106 30 Stockholm

SVERIGE

Telefon: +46 752473000 (vardagar klockan 08.00-17.00)

E-post: socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

Hemsida: www.socialstyrelsen.se

Arbetslöshet

Arbetslöshetsersättning

Det här kapitlet beskriver ersättningen du kan få via den svenska arbetslöshetsförsäkringen om du blir arbetslös. Kapitlet tar också upp vilka villkor du måste uppfylla för att få ersättningen, hur länge du kan få den och vilka papper du behöver fylla i.

Förmåner som beskrivs är:

- **Grundbelopp från inkomstbortfallsförsäkringen**
- **Inkomstbortfallsförsäkringsstöd**
- **Andra stöd när du blir arbetslös**

I vilken situation kan jag få stöd?

Om du blir arbetslös kan du få arbetslöshetsersättning från A-kassa. Den omfattar alla som arbetar eller har arbetat i Sverige. Den består av två delar: en grundläggande arbetslöshetsförsäkring och en frivillig inkomstbortfallsförsäkring.

Den grundläggande arbetslöshetsförsäkringen omfattar alla som bor i Sverige som är minst 20 år gamla, har arbetat här innan arbetslösheten och uppfylla ett arbetsvillkor.

Inkomstbortfallsförsäkringen gäller personer som har arbetat i Sverige och som har uppfyllt arbetsvillkoret och de allmänna behörighetsvillkoren. Dessutom ska du ha varit medlem i en arbetslöshetskassa i minst 12 månader i följd. Det är normalt ditt yrke eller verksamhetsområde som avgör vilken a-kassa du kan tillhöra. En a-kassas främsta uppgift är att besluta om och betala ut arbetslöshetsersättning till arbetslösa. Det är frivilligt att vara medlem i en arbetslöshetskassa. Om du inte är medlem i en arbetslöshetskassa eller inte har varit medlem i minst 12 månader i följd men uppfyller arbetsvillkoret kan du få a-kassans grundbelopp.

Ett generellt krav (allmänna villkor för stödberättigande) för att få arbetslöshetsersättning är att du ska vara helt eller delvis arbetslös, vara anmäld hos Arbetsförmedlingen och ha möjlighet att kunna tacka ja till jobb.

För dig som kommer från andra EU-länder gäller huvudregeln att om du arbetar i Sverige omfattas du av det svenska a-kassesystemet. Du betalar skatt för stödet som beskrivs i detta kapitel om inget annat anges.

Vilka villkor måste jag uppfylla?

Om du blir arbetslös ska du anmäla dig hos den offentliga Arbetsförmedlingen din första arbetslösa dag. Du kan bara ansöka om ersättning från a-kassan för de dagar som du varit registrerad som arbetssökande. När du är registrerad hos arbetsförmedlingen kan du ansöka om ersättning genom att kontakta den a-kassa som du är medlem i. Om du inte är medlem i någon a-kassa kan du ansöka om grundersättning från Alfa-kassan. Det är a-kassa som beslutar om du kan få arbetslöshetsersättning och hur mycket.

Ditt arbetsområde avgör vilken [arbetslöshetskassa](#) du kan gå med i. Det finns olika a-kassor för olika branscher, till exempel en a-kassa för lärare, akademiker, elektriker o.s.v.

Arbetsvillkor

För att få arbetslöshetsersättning måste du uppfylla arbetsvillkoren utöver de allmänna villkoren för stödberättigande. Under en ramtid på 12 månader innan du blev arbetslös måste du ha varit anställd eller egenföretagare under minst 80 timmar per kalendermånad under minst 6 månader eller åtminstone under 480 timmar med minst 50 timmar under var och en av dessa 6 månader. Om nödvändigt kan betalt arbete även likställas med den tid under vilken den sökande har genomfört militärtjänstgöring viss eller fått föräldrapenning för att uppfylla arbetsvillkoret. Detta är dock endast möjligt under högst 12 månader i följd.

Om du inte har kunnat arbeta under de senaste 12 månaderna på grund av exempelvis en period av sjukdom, militärtjänstgöring, heltidsstudier eller vård av eget barn kan även arbetstid före denna period räknas in i kvalifikationsperioden på 12 månader, i den utsträckning som är nödvändigt. 12-månadersperioden kan då förlängas under högst fem år.

Krav hos Arbetsförmedlingen

Hos Arbetsförmedlingen ska du göra en individuell handlingsplan och lämna aktivitetsrapport varje månad där du rapporterar in dina aktiviteter för att hitta ett arbete. Ett av grundkraven för att vara berättigad till arbetslöshetsersättning (allmänna villkoren för stödberättigande) är att du måste kunna jobba minst tre timmar varje arbetsdag och minst 17 timmar per vecka. Egenföretagare måste ha avvecklat verksamheten eller lagt ner den tillfälligt. Till skillnad från anställda är egenföretagare inte berättigade till ersättning vid deltidsarbetslöshet.

Arbetsförmedlingen kontrollerar om du uppfyller [villkoren](#) för rätten till arbetslöshetsersättning. A-kassorna kan besluta om att din ersättning kan sänkas eller avslutas under en tid om du missköter dig, vägrar acceptera passande arbete, lämnar ditt jobb utan giltig anledning eller om du blir uppsagd på grund av dåligt uppförande. Du har dock rätt att överklaga a-kassans beslut.

Karens

En period om 6 karensdagar gäller från att man blivit arbetslös tills man får sin första utbetalning. Samma karensperiod gäller vid grundersättning och vid inkomstrelaterad ersättning. Karensdagarna dras inte av från de 300 ersättningsdagarna.

Vad har jag rätt till och hur får jag del av det?

Grundförsäkring

Den maximala dagpenningen är 510 kronor medan miniminivån på dagpenningen för den som inte har arbetat heltid under referensperioden är 255 kr. Om arbetsvillkoret uppfylls genom deltidsarbete varvid dagpenningen reduceras proportionerligt men kan inte sänkas under miniminivån på 255 kr.

Inkomstbortfallsförmån

Maxersättningen är 80 % av referenslönen under 200 dagar. Därefter 70 % under 100 dagar. Maxbeloppet är 1 200 kr per dag under de första 100 dagarna och 1 000 kr under återstående dagar. Den lägsta dagliga inkomstrelaterade ersättningen för heltidsarbete är 510 kronor. Minsta dagsinkomstrelaterade förmån för den som inte har arbetat heltid under referensperioden är 255 kronor.

Om arbetskravet är uppfyllt genom deltidsarbete reduceras den inkomstrelaterade ersättningen proportionellt men kan dock inte sänkas under miniminivån på 255 kr.

Arbetslösa dagar	Ersättning per dag
1–200	80 % av lönen
201–300	70 % av lönen
Maxersättning	1 200 kr per dag de första 100 dagarna och 1 000 kr per dag de återstående dagarna

Andra ersättningar, såsom sjukpenning och föräldrapenning, kan räknas med när a-kassan beräknar din inkomst.

Ersättning från arbetslöshetsersättningen, både grund arbetslöshetsförsäkringen och den inkomstförlustförsäkring, betalas ut för högst fem dagar i veckan och för maximalt 300 dagar. Du som har barn under 18 år när du når de 300 dagarna har rätt till ytterligare 150 dagar.

Andra stöd när du är arbetslös

Stöd i form av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning betalas ut till alla som deltar i Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsprogram. Alla som är eller riskerar att bli arbetslösa kan delta i sådana program om deltagandet bedöms vara till nytta eller nödvändigt såväl för individen som utifrån ett arbetsmarknadsperspektiv.

Utvecklingsersättning är ett stöd till arbetslösa ungdomar mellan 18 och 24 år. Aktivitetsstöd är ett stöd till arbetslösa som fyllt 25 år, eller är mellan 18 och 24 år men har rätt till arbetslöshetsersättning och deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Det är Arbetsförmedlingen som beslutar om du har rätt att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program och i så fall vilket. Etableringsersättningen är riktad till nyinflyttade. Försäkringskassan är den myndighet som ansvarar för utbetalningen av ersättning till personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Det belopp som betalas ut för aktivitetsstödet är antingen ett fast belopp på 223 kronor eller avser vad personerna skulle ha fått i arbetslöshetsersättning om de inte hade deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Det belopp som ska betalas ut för utvecklingsbidrag är ett av två fasta belopp som är relaterade till slutförandet av gymnasiet eller inte. Det belopp som ska betalas ut för introduktionsstöd är ett fast belopp på 308 kronor.

Utvecklingsersättning och etableringsersättning är inte skattepliktiga förmåner.

Förklaring av fackspråk

A-kassan ansvarar för beräkning och utbetalning av arbetslöshetskassa. Det finns idag 24 arbetslöshetskassor i Sverige, indelade i olika verksamhetsområden. Som medlem betalar du in en avgift som ger dig rätt till den inkomstbaserade arbetslöshetsersättningen, efter 12 månaders kontinuerlig medlemskap om du uppfyller ett arbetsvillkor (och allmänna villkoren för stödberättigande) när du blir arbetslös.

Karensperioden är den inledande perioden av arbetslösheten, för vilken ingen ersättning utgår.

Formulär att fylla i

- [Anmälan om arbetslöshet](#). Ska lämnas in hos Arbetsförmedlingen.
- Ansökan om aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning ska inlämnas till Försäkringskassan.

Du ansöker om arbetslöshetsersättning genom att fylla i en aktivitetsrapport som sedan skickas till din a-kassa, manuellt eller på elektronisk väg. På aktivitetsrapporten redovisar du vad du gjort de senaste två veckorna, till exempel dagar i arbetslöshet, i arbete, då du varit sjuk m.m.

Om du deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program som ger dig rätt till aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning ska du istället ansöka om ersättning hos Försäkringskassan.

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Lagen \(1997:238\) om arbetslöshetsförsäkringen](#)
- [Förordningen \(1997:835\) om arbetslöshetsförsäkringen](#)
- [Lagen \(1997:239\) om arbetslöshetskassor](#)
- [Förordningen om arbetslöshetskassor från 1997 \(1997:835\)](#)
- [Förordningen \(2017:819\) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser](#)

EU:

- [Arbetslöshetsförmåner: dina rättigheter utomlands som EU-medborgare](#)

Vem behöver du kontakta?

Arbetsförmedlingen

Hemsida: <http://www.arbetsformedlingen.se/>

Servicetelefon: +46 771416416 (vardagar 8–20, helger 9–16)

Hitta din [lokala arbetsförmedling](#)

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524 (måndag-fredag 8–16)

Hitta din [lokala försäkringskassa](#)

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF)

Hemsida: www.iaf.se

Information om a-kassorna kan du hitta på Sveriges a-kassors samorganisation, www.sverigesakassor.se.

Tidigare berättigande utomlands kan räknas

Tidigare försäkring utomlands kan räknas

Det här kapitlet förklarar vad som gäller om du flyttar mellan länder inom EU eller bor och arbetar i olika EU-länder och hur det påverkar förmåner du kan få i Sverige.

Förmåner från andra EU-länder

Olika länder har olika regler när det gäller socialförsäkring men enligt EU:s regelverk ska medlemsstaternas sociala trygghetssystem samordnas. Det betyder att den tid du har varit försäkrad, bosatt eller anställd ska beaktas i alla EU-länder när man bedömer din rätt till olika förmåner.

Grundprincipen är dock att du inte kan vara försäkrad och få samma stöd i två länder samtidigt.

Du som arbetar i ett EU-land eller Storbritannien* omfattas i regel av socialförsäkringen i det landet. Arbetar du inte täcks du normalt av försäkring i det landet du bor i. Om du jobbar och bor i Sverige omfattas du därmed av den svenska försäkringen. Det gäller från första dagen.

Har du tidigare bott eller arbetat i ett annat EU-land eller Storbritannien kan du dock ha rätt till ersättning från det landet vilket i sin tur påverkar dina förmåner i Sverige. Detsamma kan gälla om du bor i Sverige och arbetar i ett annat EU-land eller Storbritannien och vice versa.

* Varje ärende måste bedömas individuellt för att avgöra om en person faller inom ramen för artikel 30 i utträdesavtalet, och därför gäller EU:s samordningsförfordningar, eller om de faller inom ramen för situationer som beskrivs i artikel 32 i utträdesavtalet / eller omfattas av nationell lagstiftning och protokollet om social trygghetssamordning som bifogas handels- och samarbetsavtalet.

Förmåner som samordnas inom EU

De förmåner som samordnas inom EU och som därmed kan påverka din rätt till svenska förmåner är följande:

- Förmåner vid sjukdom, både kontantersättningar och sjukvård;
- Förmåner för föräldrar - t.ex. föräldrapenning;
- Förmåner vid olycksfall i arbetet samt arbetsskador;
- Invaliditetsförmåner som sjukersättning och aktivitetsersättning;
- Förmåner vid ålderdom;
- Efterlevandeförmåner;
- Dödsfallsersättningar;
- Arbetslöshetsförmåner;
- Familjeförmåner som barnbidrag och bostadsbidrag;
- Förmåner vid förtida pensionering.

Barnfamiljer

Är du förälder eller vårdnadshavare till barn och jobbar i eller får pension från ett annat EU-land eller Storbritannien så omfattas du av det landets försäkring. Du och ditt barn kan då ha rätt till förmåner därifrån i första hand även om ingen av er bor där. Dessa förmåner kallas EU-familjeförmåner och det kan till exempel handla om barnbidrag och bostadsbidrag.

I vissa fall kan du ha rätt till förmåner från flera länder. Då samordnas stödet så att du inte får dubbel ersättning eller blir utan ersättning. Om ersättningen från EU-landet eller Storbritannien där du i första hand ska få stöd är lägre än stödet du kan få från annat EU-land eller Storbritannien i andra hand kan du få tilläggsbelopp för mellanskillnaden från

det andra landet. Kontakta Försäkringskassan för att ta reda på vad som gäller för just dig.

Om du är arbetslös

I regel ska du få arbetslöshetsersättning i landet där du senast arbetade. Ska du ansöka i Sverige om inkomstbaserad arbetslöshetsersättning behöver du ha arbetat en viss tid. Du kan då i vissa fall få tillgodoräkna dig arbete i andra EU-länder eller Storbritannien. Kontakta din a-kassa för att ta reda på vad som gäller just för dig.

Inom EU, och därmed också i Sverige, gäller också att du kan resa till ett annat medlemsland och söka arbete där och fortfarande behålla arbetslöshetsersättningen under tre månader.

Pension

Om du bor i Sverige men tidigare har bott eller arbetat i annat EU-land eller Storbritannien kan du ha rätt till pension därifrån. Det är dock svenska Pensionsmyndigheten som håller kontakt med berörda myndigheter i det land du har jobbat i tidigare. Det enda du behöver göra är att lämna kompletterande uppgifter till Pensionsmyndigheten.

Om du har rätt till pensionsförmåner i flera EU-länder får totalbeloppet inte vara lägre än minimibeloppet i det land du bor i, om det landet har ett artikel 58-stöd. Är det lägre ska institutionen i bosättningslandet betala kompletterande ersättning.

Vad behöver du göra?

Om du flyttar till eller från Sverige påverkar det din rätt till förmåner och du behöver då meddela svenska Försäkringskassan om flytten. Då kan du också få mer information om hur det påverkar din rätt till stöd, vad för blanketter du behöver fylla i och intyg du behöver visa upp.

Känn till dina rättigheter

EU:

- [Dina rättigheter som EU-medborgare](#)

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524

Hitta din [lokala försäkringskassa](#)

Vad betyder stadigvarande bosatt?

Hemvist i Sverige

Det här kapitlet förklarar vad som krävs för att du ska få stöd i Sverige. Det beskriver också vilka typer av stöd du kan få beroende på om du har din hemvist i Sverige, det vill säga bor här, eller arbetar i Sverige.

Bo och arbeta i Sverige

Om du bor eller arbetar i Sverige omfattas du i regel av den svenska socialförsäkringen. Då kan du också få del av förmåner. Vilka typer av stöd du kan få beror på om du bor eller jobbar i Sverige, då vissa förmåner är baserade på bosättning medan andra kräver att du arbetar i landet.

Det är Försäkringskassan som avgör om du är försäkrad i Sverige eller inte.

Bosättningsbaserade förmåner

För att du ska räknas som boende ska du ha din egentliga hemvist i Sverige. Det betyder att man ska kunna anta att du ska vara i Sverige i mer än ett år. Omvänt gäller också att en person som lämnar Sverige ändå anses som bosatt där om vistelsen i ett annat land är kortare än ett år. Detsamma gäller medföljande make och barn under 18 år. Däremot gäller det normalt inte om ett annat land sänder personal till Sverige för att arbeta, till exempel som diplomat. Ofta gäller det inte heller studenter.

Räknas du som bosatt i Sverige kan du få följande förmåner:

Om du har barn

- föräldrapenning med en lägstanivå och en grundnivå;
- barnbidrag;
- förlängt barnbidrag;
- adoptionsbidrag;
- underhållsstöd;
- bostadsbidrag.

Om du är pensionär

- garantipension;
- bostadstillägg för pensionärer;
- försörjningsstöd för äldre;
- särskilt pensionstillägg.

Om du har en funktionsnedsättning

- assistansersättning;
- merkostnadsersättning
- handikappersättning;
- vårdbidrag för funktionshindrade barn;
- bilstöd.

Om du blir sjuk eller skadad

- rehabilitering, bidrag till arbetshjälpmedel och rehabiliteringspenning i särskilda fall;
- ersättning för viss tandvård;
- ersättning enligt gränssjukvårdsförordningen;
- sjukpenning i särskilda fall;

- sjuk- eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning.
- bostadstillägg för dig med sjuk- eller aktivitetsersättning.

Om du är efterlevande

- omställningspension till garantipension;
- efterlevandestöd.

Den bosättningsbaserade försäkringen upphör om du inte längre anses bosatt i Sverige. Undantag finns om du arbetar i Sverige men bor i ett annat EU/EES-land eller Storbritannien*.

Särskilda regler gäller för vissa grupper, till exempel studerande.

* Varje ärende måste bedömas individuellt för att avgöra om en person faller inom ramen för artikel 30 i utträdesavtalet, och därför gäller EU: s samordningsförfordningar, eller om de faller inom ramen för situationer som beskrivs i artikel 32 i utträdesavtalet / eller omfattas av nationell lagstiftning och protokollet om social trygghetssamordning som bifogas handels- och samarbetsavtalet.

Arbetsbaserade förmåner

Om du arbetar i Sverige kan du i regel få del av de arbetsbaserade förmånerna. Det gäller såväl anställda som egna företagare. Arbetstagare i Sverige omfattas av den arbetsbaserade försäkringen från och med den första dagen av anställningstiden. För andra gäller det från och med den dag arbetet påbörjats.

Arbetar du i Sverige är du försäkrad för följande förmåner:

Om du är gravid

- graviditetspenning;
- föräldrapenning på sjukpenningnivå och grundnivå.

Om du har barn

- föräldrapenning på sjukpenningnivå och grundnivå;
- tillfällig föräldrapenning.

Om du är pensionär

- inkomstgrundad ålderspension.

Om du blir sjuk eller skadad

- sjukpenning;
- rehabilitering, rehabiliteringsersättning och bidrag till arbetshjälpmiddel;
- arbetsskadeersättning;
- inkomstrelaterad sjuk- eller aktivitetsersättning.

När en anhörig blir sjuk eller skadad

- närståendepenning.

Om du är efterlevande

- inkomstrelaterad efterlevandepension;
- efterlevandeförmåner från arbetsskadeförsäkringen;
- efterlevandeskydd i form av premiepension.

En del arbetsbaserade förmåner kan du få oavsett vilket land du bor i. Det gäller till exempel din inkomstpension. Andra förmåner kan du bara få utbetalda till utlandet i vissa fall. I regel kan du få ta med dig fler förmåner utomlands om du bor i ett annat EU-land eller EES eller Storbritannien jämfört med andra länder. Den arbetsbaserade försäkringen

upphör tre månader efter man har slutat arbeta i Sverige, såvida det inte är på grund av semester eller liknande. Har du fått jobb i annat land och du täcks av motsvarande försäkring där kan den svenska försäkringen upphöra tidigare.

Känn till dina rättigheter

Sverige:

- [Socialförsäkringsbalk \(2010:110\)](#) - Kapitel 5 och 6.

EU:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sv>

Vem behöver du kontakta?

Försäkringskassan

Hemsida: www.forsakringskassan.se

Kundcenter e-post: kundcenter@forsakringskassan.se

Kundcenter telefon: +46 771524524

Hitta din [lokala försäkringskassa](#)

Kontakta EU

Besök

Det finns hundratals Europa direkt-kontor i hela EU. Hitta ditt närmaste kontor på europa.eu/european-union/contact_sv

Telefon eller mejl

Tjänsten Europa direkt svarar på dina frågor om EU. Kontakta tjänsten på något av följande sätt:

- Ring det avgiftsfria telefonnumret 00 800 6 7 8 9 10 11 (en del operatörer kan ta betalt för samtalet).
- Ring telefonnumret +32 22999696.
- Mejla via webbplatsen europa.eu/european-union/contact_sv

EU-information

På nätet

På webbplatsen Europa finns det information om EU på alla officiella EU-språk europa.eu/european-union/index_sv

EU-publikationer

Ladda ned eller beställ både gratis och avgiftsbelagda EU-publikationer

publications.europa.eu/sv/publications. Om du behöver flera kopior av en gratispublikation kan du kontakta Europa direkt eller ditt lokala informationskontor (see europa.eu/european-union/contact_sv).

EU-lagstiftning och andra rättsliga handlingar

Rättsliga handlingar från EU, inklusive all EU-lagstiftning sedan 1952, finns på alla officiella EU-språk på EUR-Lex: eur-lex.europa.eu

Öppna data från EU

På EU:s portal för öppna data (data.europa.eu/euodp/sv) finns dataserier från EU. Dataserierna får laddas ned och användas fritt för kommersiella och andra ändamål.

